Poštnina plačana v gotovini. Maribor, sobota 19. marca 1938 Štev. 6. Leto I.

Cena 1 dinar

Edinost

Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ul. 6. Tel. 25-67. Izhaja vsako soboto. Velja letno 36 din, polletno 18 din, mesečno 3 din. V Mariboru dostavljen na dom letno 48 din, mesečno 4 din. Oglasi po ceniku. Rokopisi se ne vračajo. Poštni čekovni račun 11.787.

Vreme od sobote do sobote

(Napoved od 19. do 26. marca)

V južnih predelih Slovenije v prvi polovici tedna dokaj lepo in jasno vreme, suho in brez vetra. Proti koncu tedna spremenljivo, oblačno z možnostjo padavin. — V severnih predelih ves teden zmerno, z manjšo oblačnostjo in možnostjo krajevnih padavin. Temperatura bo porasla, noči pa vendarle še hladne.

Pogum in mirno kri

Večina moralne sile in življenjske energije posameznika se pokaže najjasneje ob usodnih trenutkih, ko gre za njegov obstoj ali neobstoj, za biti ali ne biti. So ljudje, ki so bili do tega trenutka mogočni in slavljeni; ob trenutku pre izkušnje pa se pokažejo, da so cunje. In zopet so ljudje, ki so tihi in neopaženi, v usodnem trenutku preizkušnje pa zrastejo iz sebe in pokažejo neizčrpni vir notranje svoje sile in moralnih zakladov.

Isto je tudi pri narodih.

Vsa Evropa je celo desetletje pred svetovno vojno govorila o dekadentnosti in koruptnosti Francozov in njih bliž njem propadu. Ko pa je prišel neizogibni čas odločitve, so prenesli nadčloveške napore in samo enemu francoskemu državniku je padlo vseh šest sinov v boju. Ko je izvedel Ludendorff maja 1918 ogromni sunek proti Parizu, ko je že bila pot odprta, panika na višku, tedaj je zatulil Clemenceau v parlamentu: »Jaz se bom bil pred Parizom, jaz se bom bil v Parizu, jaz se bom bil za Parizom!« — Toda to so Francozi.

Tudi mi Slovenci smo v zadnjih dneh doživeli dogodke, na katerih je zainteresirana naša narodna eksistenca sama. In zanimivo je bilo prisluhniti, kako je zavibrirala narodna žila in udarilo srce narodu.

[illegible]

Res, vidi se, da smo dobili našo svobodo kakor darovano in bolje bi bilo, da bi zanjo izkrvavela tretjina naroda, nego da mu upada srce, še prej nego smo pogledali sovražniku v oči. Prav nič ni zastarelo, če naši profesorji še naprej mladini pridigajo o onem špartanskem pravilu, da ne jamčijo narodu njegove svobode obzidja in utrdbe, temveč njegova samozavest in njegovo resnično svobodoljubje.

Priključev Avstrije k Nemčiji je bila od svetovne vojne sem vprašanje časa, vprašanje desetletij. Za priključitev so se izjavili svojčas avstrijski socijalisti ravno tako kot kasneje krščansko-socialistični Seipl. Le novi režim v Nemčiji je ene in druge odvračal, toda le za sedaj in dokler bo trajal. Avstrija je izgubila svojo državno idejo, ki je obstojala v posredovanju zapadne in vzhodne evropske kulture, v onem trenutku, ko je postalo jasno, da nova Avstro-ogrska v obliki konfederacije nasledstvenih držav ni več mogoča. Samo nemško usmerjena in vendar državno samostojna Avstrija je bila ob premočni sili nacionalne ideje novojne Evrope nasprotje samemu sebi in priključitev je vprašanje časa. Taka nemško usmerjena Avstrija pa je pomenila za nas tudi v slučaju vojnih zapletljajev le malo manjšo nevarnost kot jo tvori sedaj, zlasti ko bo istousmeritev skozi stoletja samostojne države potrebovala mnogo časa in mnogo energije.

Končno nas je osvobodila ideja samoodločbe in krivično je, te pravice, s katero tudi mi stojimo in pademo, ne priznati velikemu nemškemu narodu. Napačno gledanje na ta problem nas je samo uspavalo in nam na ta način več škodovalo kakor sedaj, ko nevarnost jasno vidimo pred seboj.

Posledica avstrijskih dogodkov bo pri nas v Sloveniji nedvomno porast naciobaš nam obmejnim Slovencem jasno, kaj nalne ideje. Bolj kakor kdaikoli postaja pomenijo za nas narodnostno priznane in po dovolj močni vojski zajamčene meje, kaj pomeni za nas Jugoslavija kot država. Če bi nam dal novo nastali položaj na naši severni meji dovolj notranje moči in širine, da bi širokopotezno izvedli konsolidacijo tudi na znotraj, da bi se zavedli drugorazrednosti naših domačih sporov pred zunanjo nevarnostjo, potem smo ob avstrijski priključitvi v stvari za nas samo pridobili.

Za naše notranje slovenske prilike pa smo dobili potrjeno dragoceno spoznanje, da je vsakdo, bodisi politično ali kulturno ali gospodarsko slovensko delo v narodnih masah, pa bodi to od katerekoli slovenske strani — najsibo tudi od izobčencev iz katoliške slovenske skupnosti — izključno naše delo in zato nov kamen v zgradbo naše, še vse premalo razvite slovenske, kaj šele jugoslovanske nacionalnosti. In ob takih trenutkih se morajo temu delu umakniti vsi malenkostni oziri.

I. R.

Bodo samouprave prinesle

Sodelovanje ljudstva v javni upravi

Kakor je razvidno iz kratkega besedila dopolnil k finančnemu zakonu, se bodo razne kompetence državne uprave pričele prenašati postopno na banovine, ki bodo dobile na ta način razširjen delokrog. S tem v neposredni zvezi je tudi amandman o spremembi političnih zakonov, za kar je bil pooblaščen notranji minister. Še ni znano, ali gre pri tem za uresničenje faktičnega sodelovanja ljudstva v javni upravi. V taki samoupravi bi moral biti ban izvoljen iz banovinskega zbora ter nato potrjen od kraljevske vlade in krone. Za vse panoge javne naprave bi morali prevzeti posle možje, ki so izšli iz večine banovinskega zbora, tako da bi bili načelniki sedajnih oddelkov banskih uprav le strokovni svetovalci in uradni vodje celokupnega upravnega aparata. Na ta način bi imeli v banovinah neke vrste malih vlad ljudstva, ki bi tako sodelovalo v javni upravi s povečanim interesom za javno življenje. O vsem tem danes ni nikake jasnosti in bo treba počakati na daljnje korake vlade, da se bo videlo, kako si je zamislila samouprave v okviru današnjih banovin.

150.000 tujcev ima

Službo in kruh v naši državi

Statistični podatki za leto 1936. kažejo zanimivo podobo o tem, koliko tujcev je pri nas zaposlenih in njih družinah oziroma članih, ki jih ti vzdržujejo. Številka je precej visoka ter presega število 140.000. Po narodnostih so razdeljeni naslednje:

Avstrijcev 9.875, Čehoslovakov 38.423, Italijanov 20.811, Madžarov 21.316, Nemcev 3.297, Poljakov 7.155, Rusov 26.790, iz drugih držav 13.099.

To so gole številke, ki jim je treba dati še tudi njih pomen. Predvsem dokuzujejo, da pri nas nikakor niso neupravičene pritožbe, da je v naši državi število tujcev mnogo previsoko, in to zlasti še, če pomislimo, s kakršno strogostjo druge države nadzirajo tujce, ki so v njih v službi, ali pa jih celo izganjajo. Res je, da je tudi število naših izseljencev visoko, toda povdariti je treba, da ti naši izseljenci po vseh državah opravljajo večinoma le težka dela kot rudarji ali sezonski poljski delavci. Medtem ko so pri nas tujci v dobrih službah z visokomi prejemki. Vseh tujcev, ki so pri nas zaposleni kot delavci, je od celotnega števila jedva 2%. Tujci so se vrinili večinoma v dobre službe ter sedijo na uglednih in visokih položajih. Mnogi pa so celo med njimi taki, da veljajo za »nenadomestljive«, medtem ko naši ljudje otepajo kljub svojim sposobnostim trd kruh, če sploh niso brezposelni. To nezdravo razmerje se našega človeka kaj čudno dojmi in ga venomer sili k premišljevanju o takozvani enakopravnosti, kar je menda najmanj, kar sme v državi terjati njen narodnostni državljan.

Statistika je potrpežljiva. Nje se nadaljnji dotok tujcev ne tiče. Ona samo beleži iz leta v leto. Toda potrebno je, da se pri nas dotok tujcev nekoliko zajezi in da se da tudi našim ljudem možnost pozicij in zaslužka, ki nikakor ne more biti rezerviran izključno samo za tujce.

Poljska kmetska stranka

V borbi za demokracijo in Slovanstvo

Letošnji kongres agrarne stranke na Poljskem, ki je bil začetkom tega meseca v Krakovu, je izzvenel v zahtevi po demokraciji in slovanskemu sodelovanju. Prav posebno je bila povdarjena nujna potreba, da Poljska takoj spremeni svojo zunanjo politiko, ki ji je doslej prinesla že velika razočaranja in ki bo privedla do žalostnega zaključka, da bo ostala Poljska popolnoma osamljena. Poljska se mora vrniti na slovansko pot ter na pot demokracije. Vzpostaviti je treba čim tesnejše sodelovanje s Češkoslovaško, Jugoslavijo ter se opreti na evropske demokratične države. Posebno pozornost je vzbudila tudi zahteva in želja po skupnem nastopu kmeta in delavca v borbi za socialne pravice. Stranka je postavila svoje zahteve zelo odločno. V slučaju, če bodo naletele zahteve poljskih kmetov na gluha ušesa, potem bodo tudi to spomlad posegli po takozvanem agrarnem štrajku ter bodo bojkotirali mesta. Svoj štrajk bodo tokrat izvedli skupno z delavci, kar naj bi bil že prvi vidnejši izraz skupnega kmetsko-delavskega nastopa.

Obsodba v Moskvi

Sovjetski maršal Blücher.

Proce sproti 21 vodilnim komunistom je bil te dni zaključen z obsodbo. Sodišče je obsodilo 18 obtožencev na smrt, le tri pa na večletno ječo. — Jedva je končan ta proces, že prihajajo poročila, da se pripravlja novi, ki je naperjen proti vrhovnemu poveljniku rdeče armade na Daljnem Vzhodu, maršalu Blücherju in še nekaterim višjim častnikom sovjetske armade.

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine, prosimo, naj to storijo čimprej ter se poslužijo položnic, priloženih v tretji številki!

„Začasna" vlada v Franciji

Dogodki v Avstriji so pospešili rešitev francoske vladne krize. Razmeroma naglo je uspelo socialistu Leonu Blumu sestaviti vlado, ki jo tvorijo predvsem zmerni in pa radikalni socialisti. Blum je prevzel predsedstvo in finančno ministrstvo, zunanje ministrstvo pa je poverjeno Paul-Boncourju. Večina francoskega časopisja je mnenja, da je tudi ta nova vlada samo prehodnega značaja ter ji ni usojeno dolgo življenje. Z veliko pozornostjo pa se pričakuje stališče, ki ga bo zavzela Francija do dogodkov v Avstriji.

Leon Blum, novi francoski min. predsednik.

„Združena opozicija" naj postane stranka

Prečanski prvak bivše demokratske stranke Ivan Ribar je ob sodelovanju nekaterih članov združene opozicije sestavil program, na podlagi katerega naj bi se popolnoma reorganizirala združena opozicija. Obsežen program pravi, naj bi se skupno za vse stranke sestavile enotne krajevne organizacije, ki naj bi jih vodili ljudje ne glede na to, kateremu krilu združene opozicije pripadajo. Tako postopanje bi polagoma privedlo do tega, da bi bilo mogoče pristopiti k organizaciji velike opozicijske stranke, kar bi pomenilo za enoten nastop opozicije mnogo več, nego sedanje posamične akcije. S tem načrtom o ustanovitvi enotne stranke pa, kot je podoba, ne soglašata zagrebško in beograjsko vodstvo združene opozicije.

Proračun sprejet

Narodna skupščina je v prejšnjem tednu naglo nadaljevala razpravo budžeta in finančnega zakona v posameznostih. Bilo je v razpravah o posameznih resorih mnogo govornikov, vendar tok debate ni bil bogvekako razveseljiv, ker je pokazal mnoge hibe našega parlamentarizma. Videlo se je, da se je vladi mudilo, ker je večini presedala govorniška ofenziva opozicije. Dne 15. t. m. je skupščina končala svoje delo ter je izglasovala v končnem glasovanju tako proračun kakor tudi finančni zakon z vsemi amandmani. Navzočih je bilo pri zaključnem glasovanju 288 poslancev. 196 jih je glasovalo za proračun, 92 pa proti.

7 dni
domačih vesti

✱ **Dr. Dragoljub Jovanović**, voditelj levega kmetskega krila v Srbiji, se je pretekle dni mudil v Zagrebu, kamor je prišel na pogreb preminulega tajnika HSS in senatorja Jakova Jelašića. Ob tej priliki se je sestal s prvaki SDS in obiskal tudi dr. V. Mačka.

✱ **V slovenskih vaseh na Koroškem** je po dogodkih v Avstriji vsepovsod zavihral kljukasti križ. Koroški Slovenci pa kljub temu upajo, da bo odslej njih usoda nekoliko milejša.

✱ **Nov svetovni rekord v Planici.** Na veliki skakalnici na Planici je znani planiški junak Josip Bradl dosegel novi najdaljši smuški skok in sicer 107 m.

✱ **V Zagrebu** bodo v kratkem začeli graditi novo reprezentativno palačo, ki bo nosila ime Dom kulture in v kateri bodo nameščeni razni muzeji.

✱ **Kuharska razstava v Mariboru** je nadvse pričakovano dobro uspela. Pokazala je odličen napredek in gostinsko solidnost mariborskih restavraterjev in gostilničarjev.

✱ **Savez Sokola kraljevine Jugoslavije** je izdelal v duhu sokolske petletnice obsežen načrt prosvetnega dela.

✱ **Senat** je odobril mednarodne konvencije, zaključene med našo državo z Rumunsko, Čehoslovaško in Švedsko.

✱ **Protituberkulozni kongres** bo v mesecu maju v Hercegnovem.

✱ **Med Beogradom in Zofijo** bo uvedena s 1. aprilom direktna letalska zveza.

✱ **Radijskih aparatov** smo uvozili v letu 1937 za 35.8 milijona dinarjev. Največ smo jih uvozili iz Nizozemske.

✱ **V Dalmaciji vlada** veliko povpraševanje po vinu, zato so se tudi cene znatno dvignile.

✱ **Sarajevska tobačna tovarna** se bo v doglednem času znatno razširila, za kar je dovoljen kredit 8 milijonov Din.

✱ **Pri državni hipotekarni banki** bo osnovan narodni sanitetni fond, iz katerega se bodo črpala sredstva za graditev in ureditev bolnišnic, zdravilišč, kopališč, in drugih zdravstvenih ustanov.

✱ **V Razkrižju in Štrigovi vlada** že sedaj za občinske volitve, ki bodo 27. marca, veliko zanimanje. Vloženi in potrjeni sta v obeh občinah gospodarski listi.

✱ **Vinske sejem z vinsko razstavo,** ki ga je priredila vinarska podružnica v Ljutomeru, je nad vse dobro uspel. Razstavljeni vzorci so obiskovalcem zelo ugajali. Cene vinu so bile za mešana 5 do 6 dinarjev, za izbrana vina pa od 6 do 8 dinarjev.

✱ **Za potovanje v Avstrijo** ni treba več sedaj vizuma. V tem oziru veljajo med Avstrijo in Jugoslavijo oni predpisi, ki so doslej veljali za promet med Jugoslavijo in Nemčijo.

✱ **»Koroški Slovenec« ustavljen.** Nova oblast je do nadaljnega prepovedala izhajanje tednika »Koroški Slovenec« glasila koroških Slovencev, ki je izhajal 17 let. Urednika Vinka Zwittarja pa so aretirali.

✱ **Kolajne za narodne borce.** Vojno ministrstvo je dobilo pooblastilo, da sme izdati spominske kolajne za vse vojake in civiliste, ki so se odlikovali po svetovni vojni za boje na Štajerskem in Koroškem, Prekmurju in Madjimurju.

✱ **V strugi Nevljice** pri Kamniku so naleteli na dobro ohranjeno kost velike predpotopne živali. Najdba je vzbudila veliko pozornost.

✱ **Pri Oranju** je v Požeški dolini našel neki kmet šest velikih lončenih posod polnih denarja iz rimske dobe.

✱ **Konferenca delavskih zbornic v Splitu** se je v glavnem bavila z uredbo o minimalnih mezdah ter ugotovila, da je imela ta uredba sicer ugoden vpliv, vendar pa se ne da trditi, da bi za delavski sloj nastopilo blagostanje.

✱ **V Dubrovniku** se že dalje časa mudi slavni norveški pisatelj Knutt Hamsen. Izjavil je, da mu Jugoslavija izredno ugaja. V Dubrovniku ni prišel samo na letovišče, temveč se bo tam dalje časa mudil in tudi pisal.

✱ **V Dunavski banovini** so upeljali obvezno zavarovanje poljskih posevkov proti toči. V ta namen bo ustanovila banovina poseben denarni zavod.

✱ **Državni dohodki** v januarju so znašali 889 milijonov dinarjev, izdatki pa 771 milijonov.

✱ **V Ljubljano** je ob avstrijskih dogodkih pribežalo več koroških Slovencev. Nekateri rodoljubi so takoj sestavili odbor, ki bo pomagal koroškim Slovencem, ki so pribežali črez mejo.

✱ **Narodna banka** je lani pomnožila število svojih uradnikov in nameščencev od 781 na 848.

Dogodki v Avstriji

Dr. Seyß-Inquart, nacistični kancelar Avstrije.

Naše sosede Avstrije ni več. 13. marca je po razburljivih dogodkih, ki jih je primerjati le še z agonijo, za vedno izdihnila svojo dušo kot samostojna država in je postala takorekoč čez noč sestavni del Velike Nemčije. Konec avstrijske samostojnosti se je odigral tako naglo, da je mogoče to naglico primerjati le še s filmsko brzino. Dne 9. t. m. je hotel bivši kancelar dr. Schuschnigg, ki mu je naraščanje narodnosocialistične propagande pričelo rasti čez glavo, presekati razvoj v tej smeri, ter je razpisal za 13. t. m. plebiscit, ki naj bi potrdil njegovo zamisel proti Nemčiji obrnjene samostojnosti Avstrije. Način izvedbe in naglica plebiscita pa ej strahovito razburil hitlerjance, ki so v prvem hipu proglasili v svojih vrstah abstinenco za glasovanje, ki ni poznalo volilnih imenikov, nobene objektivne volilne komisije — plebiscit bi bili imeli kontrolirati samo Schuschniggu udani organi Patrijotske fronte — nakar je v Berlinu završalo. Dne 11. t. m. predpoldan je prispel na Dunaj v letalu bivši nemški poslanik Papen ter se je razgovarjal z nacističnim notranjim ministrom dr. Seyß-Inquartom in tudi s Schuschniggom. Nemčija je zahtevala odložitev tako zasnovanega plebiscita, vendar se Schuschnigg ni hotel ukloniti. V ranih popoldanskih urah črnega petka avstrijskih režimovcev pa je prispel na Dunaj kurir iz Berlina z letalom ter je izročil kancelarju dr. Schuschniggu zapečaten kuvert. Schuschnigg je prebral pismo iz Berlina, nato pa je vladi sporočil besedilo ultimata, ki ga je prejel s strani nemške vlade, ki je zahtevala njegov takojšnji odstop, imenovanje nove osebnosti za kancelarja in odgoditev plebiscita na nedoločen čas. Ultimat je bil časovno omejen do 17. ure. Schuschnigg se sprva ni hotel ukloniti, naposled pa je odstopil, se na mikrofonu po radiju poslovil od avstrijskega prebivalstva, nato pa so se pričele po vsej Avstriji bučne manifestacije nacistov, ki so na ta način bili že zmagovalci.

V noči od petka na soboto je ostal le še dr. Seyß-Inquart kot minister na svojem mestu. Še v tej noči ga je zadnji zvezni predsednik Miklas imenoval za zveznega kancelarja, nakar je dr. Seyß-Inquart sestavil provizorično nacistično vlado, obenem pa je telegrafično zaprosil nemškega kancelarja Hitlerja, naj mu pošlje nemško vojsko za vzdržanje reda in miru. V soboto so prvi oddelki nemške vojske in letalstvo vkorakali v Avstrijo, obenem pa tudi Hitler sam, ki so ga v Avstriji od meje do Linza in pozneje do Dunaja povsod sprejeli z viharnimi ovacijami. V noči od nedelje na pondeljek je zadnja avstrijska vlada sklenila zakon, po katerem se Avstrija, kot dežela nemške države spoji z Nemčijo. Hitler je v Linzu izdal zakon nemške vlade, ki se oslanja na sklep avstrijske vlade ter je proglasil Avstrijo za sestavni del Nemčije, avstrijsko vojsko pa kot sestavni del nemške armade. V pondeljek zvečer je Hitler prispel ob zvonenju zvonov vseh cerkva na Dunaj, kjer so mu bile prirejene prav tako viharne manifestacije. V torek je bil slovesen sprejem novega državnega glavarja pred dunajskim magistratom, popoldan pa je položil Hitler venec na grob Neznanega junaka. Nato je tri ure defilirala pred njim nemška okupacijska in avstrijska zvezna vojska ter avstrijska in nemška policija. V svojem predpoldanskem govoru je na pozdrav novega državnega namestnika dr. Seyß-Inquarta Hitler proglasil svečano Avstrijo za sestavni del Nemčije ter je izjavil, da je s tem izvršil največjo nalogo svojega življenja. Medtem in potem pa je pričela odkrita likvidacija Avstrije: diplomatično, upravno in tudi vojaško. Mnoge določbe Nemčije so že prešle na Avstrijo. Tako je za vedno pokopano habsburško strašilo, prav tako tudi načrt bloka katoliških donavskih držav, najhujši udarec pa je prejela politika Vatikana, ki je s tem izgubil svojo najtrdnejšo postojanko.

Prihod nemške vojske.

Zaradi dolžnih mezd

Rudarska stavka v Stanovskem

Rudnik Stanovsko pri Poljčanah že delj časa ne obratuje več, čeprav je njegov premog zelo dober ter po mnenju strokovnjakov rudnik sam tudi dobičkanosen. Vendar pa se podjetje nikakor ne more rešiti iz večnih kriz in sporov, ki jih ima z rudarji. Tako so v zadnjem času vsi rudarji ponovno stopili v stavko zaradi neizplačanih mezd. Podjetje je mnogim rudarjem dolžno mezdo že od lanskega leta, zato ni nič čudnega, če so rudarji upravičeno posegli po sredstvu, ki jim je na razpolago v borbi za njihove pravice. Skrajni čas bi že bil, da se tudi tem ljudem, ki si na tako težak način služijo svoj vsakdanji kruh, da, kar jim gre po vsej pravici. Pogajanja, ki se vršijo, doslej še niso privedla do nobenega zadovoljivega rezultata.

Spor med Poljsko in Litvo

Napeto stanje med Poljsko in Litvo se je zadnje dni zelo zaostrilo. Nek litvanski graničar je iz doslej še nepojasnjenega vzroka ustrelil poljskega vojaka. To je dalo Poljski povod za zelo odločen nastop proti Litvi, hoteč dati ob tej priliki duška še starim neporavnanim računom. Poljska je koncentrirala ob meji nad 50 tisoč vojakov in se je bati, da bo prišlo do resnega spopada.

Če te piči komar, ga moreš ubiti, če stopi na tebe slon, ne pozabi se mu opravičiti.

ČITAJTE IN ŠIRITE »EDINOST«!

✱ **Trgovinsko ministrstvo** bo povišalo obdavčbo za inozemske trgovske potnike in zastopnike v naši državi.

✱ **Za vsesokolski zlet v Pragi** se je doslej prijavilo že 7283 Sokolov in Sokolic iz naše države.

✱ **Velika ležišča boksita** so odkrili blizu Bosanske Krupe. Zemljišče je že prodano neki tuji finančni skupini.

✱ **V Zagrebu** nameravajo postaviti preminulem nadškofu dru. Ante Bauerju velik spomenik, ki bo predstavljal nadškofa v svečanem ornatu z mitro, s pastirsko palico v roki, z desno roko pa bo blagoslavljal verni hrvatski narod.

✱ **Novi torpedni rušilec »Zagreb«,** ki se gradi v Splitu, bo koncem tega meseca slovesno spuščen v morje.

✱ **Skladatelj Mihael Logar** je skomponiral novo opero po besedilu Cankarjevega »Pohujšanja v dolini šentflorjanski.

Za skupnost in edinost

»Trgovski list« med drugim takole tolmači dogodke v Avstriji: »Sedaj, ko vidimo ob Karavankah drugega soseda, bomo morda tudi spoznali, da se stvari razvijajo le malo bolj resno, kakor pa mislimo in delamo. Vse prav in lepo je morda, če si mi še nadalje moremo dovoljevati medsebojne boje, ki pa ne smejo postati že sami sebi namen, kar so danes že skoraj postali. Tudi, če bi vodili ti naši medsebojni boji k dvigu medsebojnega tekmovanja za napredek naroda in države, bi moral veljati za vse brez izjeme aksiom, da tudi v najhujših bojih ne sme zbledeti spomin na naše skupne ideale, na našo skupnost. Medsebojni boji morajo imeti svojo mejo in ta meja je naša narodna skupnost in vse, kar je tej skupnosti v korist.

Danes, ko se začenja doba, ko bo postal pritisk na naše ozemlje močnejši, moramo resno misliti na to, kako bi tudi pri ohranitvi notranjih nesoglasij — če so ta že neizogibna — strnili svoje vrste, da bomo tudi mi mogli položiti maksimum svojih sil na tehtnico.

Prav nič nam ne pomaga, če smo miroljubni in če nočemo nič drugega ko to, kar je naše; drugi so drugačnega mnenja in tudi odločeni, da to svoje drugačno mnenje uveljavijo in da pri tem ne izbirajo sredstev.

Ni treba, da bi se zaradi avstrijskega preobrata razburjali, tem manj, ker je naš narod preživel že mnogo večje dogodke. Vznemirjeni pa moramo biti, če tudi po tem močnem opominu ne bi našli pot k složnemu delu, h koordinaciji vseh naših sil, temveč bi še naprej s pretiranimi medsebojnimi boji slabili svojo moč — in svojo skupnost. Vsa naša politika bi se morala sedaj preorientirati.«

Pomoč naših izseljencev

Bridka je sicer pot »s trebuhom za kruhom« v tujino, vendar pa so vsi naši izseljenci svoji domovini v precejšnjo pomoč. Lansko leto so poslali svojim v domovino nad 300 milijonov dinarjev. V dobi konjunkture je bil ta znesek brezprimerno večji. Tako je n. pr. v letu 1929. znašal celo 800 milijonov, a je kasneje v letih gospodarske krize padel na 120 milijonov. Takrat je tujina skoraj povsod zaprla vrata našemu pridnemu delavcu, ki je moral ostati doma in jesti boren kruh, ki ga reže tako skopo domovina, ki je bila takrat sama v težkem gospodarskem položaju.

Samoupravni davki

Tarnanje v besedah kaj malo zaleže. Za presojo samoupravne davčne obremenitve posameznih pokrajin so predvsem merodajne številke. Te šele pokažejo pravo podobo, in, če tudi so neme, bolj kričijo, kakor cela ploha praznih besed. Samoupravna davčna obremenitev je znašala v preteklem proračunskem letu v posameznih pokrajinah takole: v dravski banovini na prebivalca 146 din, v dunavski banovini 109 din, v savski 98, v zetski 48, v moravski 45, v vardarski 48, v primorski 41, v drinski 35, v vrbaski pa 31 dinarjev.

Volitve v Bolgariji

Po sedmih letih je v Bolgariji spet oživelo parlamentarno življenje. Dve nedelji zaporedoma so bile že delne volitve v bolgarski parlament (Narodno Sobranje), ki bodo zaključene v celoti še ta mesec. Že po dosedanjem izidu pa se da z gotovostjo reči, da bo dobila vlada večino poslancev, vendar pa ne tolikšno, kakršno je pričakovala. V dosedanjih volitvah je dobila vlada 56 poslancev, opozicija, ki pa ni povezana, pa 33 poslancev. Volitve v preostalih štirih okrajih tega razmerja ne bodo bistveno spremenile. Med opozicijo je bilo izvoljenih precej kandidatov bolgarskega kmetskega gibanja, nasprotno pa so propadli nekateri zelo ugledni meščansko liberalni voditelji, kot n. pr. Mušanov. — Pri letošnjih volitvah so prvič volile tudi žene. Njih volilna udeležba je bila mnogo večja od moške. V celoti pa je od vseh vpisanih volilcev glasovalo okoli 80 odstotkov.

Erika Druzovičeva gre v Italijo

Mariborska rojakinja gdč. Erika Druzovič, ki je z velikim uspehom gostovala na Dunaju, gre na gostovanje v Italijo. Po vseh večjih mestih Italije bo kot partnerica Riharda Tauberja nastopila v glavnem v opereti »Pri treh mladenkah«.

Tedensko zrcalo

Za „Jožefovo"

Vsem Jožicam, Jožefom, Pepcam in Pepčkom iskreno čestitamo za god.

„Slovenec" o „Jutru"

Nedeljski »Slovenec« ve obširno povedati, da je ljubljansko »Jutro« na prodaj. V zadnjem času da so se morale izvršiti v lastništvu »Jutra« važne izpremembe, ker je naenkrat začel nastopati kot večinski delničar g. Ribnikar, ki delnice prodaja, ne da bi se vedelo, ali so vse te delnice v njegovih rokah. Gosp. Ribnikar bi kupca dobil najrajši v krogih, ki so blizu ali celo zelo blizu sedanji vladi in sedanjemu režimu, da tako iz prodaje »Jutra« za sebe in za svoj krog iztrži tudi političen dobiček.

Po tej vesti pa »Slovenec« nadaljuje takole:

Kakor stoje stvari v »Jutrovem« taboru, je položaj danes takšen, da se ne bi ne g. Ribnikar ne g. Kramer pomišljala stopiti v JRZ, samo da bi se na kak način rešila politične smrti, ki jima neizbežno grozi. Takšen korak bi nekateri prvaki JNS v Sloveniji bili pripravljeni tvegati kljub temu, da njih tovariši iz stranke JNS na jugu gledajo z mrkim očesom na okretnost dravobanskega jugoslovenskega krila, na okretnost, ki je bila že svoj čas preizkušena ob dezertaciji naših »demokratov« iz Davidoviceve stranke in še neštetokrat pozneje.

V iskrenost ponudenih političnih kupčij seveda nihče ne verjame. V poučenih krogih prevladuje mnenje, da bi nekateri delničarji radi obesili »Jutro«, ki ne stoji najboljše, nekomu, s katerim bi se dala napraviti tudi politična kupčija, kasneje pa bi si isti krog ustanovil nov dnevnik, čigar lastništvo bi bilo bolj homogeno, kakor pa je sedanje »Jutrovo«. Četrtkovo »Jutro« pa ugotavlja, da je vse to laž in izmišljotina.

„Malo razvedrila"

»Nedelja«, tednik za versko življenje, ki izhaja v Mariboru in ga urejuje katehet Franc Kolenc, postreže v vsaki številki svoji čitateljski občini tudi z nekaj malega humorja. V svoji 11. št. od 13. t. m. postreže med drugim tudi z naslednjim razvedrilom:

Cena punčke. Dva otroka, Milček in Rozinka, se igrata na cesti. Rozinka ima punčko, ki jo med igro sleče. Na eni nogi punčke zagleda zapisano 35. Takoj pokliče bratca in pravi: »Glej, Milček, kaj je tukaj na punčki zapisano: 35; kaj neki to pomeni?«

Milček: »Kaj tega ne več, Rozinka? To je vendar cena punčke.«

Nato privzdigne deklica v svoji nedolžnosti krilce, rekoč: »Poglej, Milček, koliko jaz stanem?«

Kljukasti križ v Ljubljani

»Slovenec« je objavil naslednjo vest: »Avstrijski konzul je v soboto dopoldne poleg avstrijske zastave razobesil tudi zastavo s kljukastim križem. Domalega vsi avstrijski državljani, ki bivajo v Ljubljani, so pričeli ostentativno nositi na prsih značko kljukastega križa«.

„Neprikrito veselje"

Tukajšnji mariborski Nemci so zelo veseli političnega preobrata v Avstriji in svojega veselja nikomur ne prikrivajo. V njihovih vrstah postajajo že kar javne grožnje, da bo moral računati z dogodki onstran meje tudi Beograd in da bo moral desavuirati notranjega ministra dr. Korošča zaradi njegove politike v Sloveniji, ki preprečuje nakup slovenskih posestev po Nemcih. (»Slovenec«.)

Cela vas v JRZ

»Vitrovitičan« poroča, da so vsi kmetje iz vasi Turanovac, ki šteje 400 hišnih številk, sklenili, da bodo skupno izstopili iz Hrvatske seljačke stranke dr. Vladimirja Mačka in se priključili JRZ pod vodstvom dr. Milana Stojadinovića. Kot opravičilo za ta svoj korak navajajo, da so se naveličali čakanja in abstinence.

Italijanski časopis v Skoplju

»Primorje«, ki izhaja v Novem Sadu, poroča, da je začel pred kratkim izhajati v Skoplju »Italijanski glasnik Skoplja«, ki ima svoje uredništvo na italijanskem konzulatu. List prinaša poročila o najrazličnejših dogodkih v svetu, razne članke iz italijanskih časnikov in časnikov, ki so naklonjeni Italiji. List pošiljajo državnim in samoupravnim ustanovam in mnogim zasebnikom, o katerih se ve, da niso sovražno razpoloženi napram fašizmu.

INS v Varaždinu

Varaždinske »Novosti« poročajo naslednje: »Čim je padla JNS z vlade, se je razbila kakor hiša iz kart — 90% vseh, ki so bili v JNS, je odšlo v novo stranko JRZ. Sedaj pa razpada in se razhaja še preostalih 10%, tako da v doglednem času sploh ne bo več nič čuti o JNS. Na papirju obstoji ta organizacija tudi še v Varaždinu, toda odbor se že celo »večnost« ni sestal. Sedaj so odšli še predzadnji v JRZ, zadnji, ki se jih lahko našteje na prste, pa ne vedo, kaj naj storijo«.

Cunje papirja

Ob dogodkih v zadnjih letih se jasno opaža, kako postajajo vse mirovne pogodbe samo cunje papirja, ki nikogar ne motijo in preprečujejo v njegovih ciljih. Cunja papirja je postala versajska pogodba, cunja papirja je postala san žermenska pogodba. Kaj pa je potem rapalska pogodba?

„Kmetski list" in „Slov. Gospodar"

»Kmetski list« in »Slovenski gospodar« že delj časa vodita polemiko o tem, koliko in kje je kdo dobival podpore. »Kmetski list« je »Slovenskemu gospodarju« povedal že nekaj prav krepkih, vendar pa je ta še vedno neutolažljivo radoveden. Podoba je, da je za »Slov. gospodarja« to vprašanje mnogo važnejše, nego resno in spokorno premišljevanje o žalostnem polomu klerofašizma v Avstriji, ki se je svojčas tudi pri nas ponujal.

Dokažimo zdravo gospodarsko moč!

Zadnji dogodki v Srednji Evropi so vplivali tudi na naše pokrajine, posebno pa je vojaški pogum zavel med nekaterimi člani nemške manjšine, da so jih tudi najbolj miroljubni ljudje morali opaziti. Kakor že dostikrat, tako se pa tudi zdaj naši ljudje vprašujejo: Ali smo mi dolžni trpeti tako veliko porcijo nadutosti od svojih sodržavljanov, katerim smo dali ob ureditvi naše države enake pravice? Mislim, da lahko mirno izrečemo naš: Ne!

Zlata resnica je pač, da smo Slovenci že dokazali prav vzorno narodno strpnost in da je ne bi poslej mogli povečati na ljubo nikaki še tako oboroženi sili. Ob tej priliki moramo povedati predvsem to, da hočemo in moramo imeti Slovenci ter vsi slovanski narodi iste pravice, kakršne smo mi vedno pravično priznavali drugim. To je, da smo mi doma gospodarji, za naš narod v tujih državah pa da bomo skrbeli kakor se zdravemu narodu spodobi. Z drugo besedo: ideal odločnega naroda, ki si ne pusti pljuvati v skledo, velja tudi za nas. Po tem pravilu se bomo lahko razumeli.

Za prve skušnje opozarjamo rojake, da se moramo zavedati stvarnega stanja. Brez gorečih nacionalističnih domislic se nam bo prav lahko ubraniti pred prenapetimi sodržavljani druge narodnosti, če le prav razumemo njih koristi, ki jih imajo oni od nas. Večinoma so dobro poslujoči pridobitniki. Bodisi, da so industrijci ali trgovci, v obeh primerih so naši ljudje v večini med njihovimi odjemalci. Ne bo nam težko dokazati to, če se nam bo zdelo potrebno, da jih na to dejstvo opozorimo. Potrebna je le zavest in solidarnost našega občinstva, da bo znalo tudi brez komande disciplinirati prizadete osebe in podjetja ter braniti svojo državo.

I. P.

Krvnik avstrijskih delavcev

Samomorilec major Fey

Na Dunaju je vzbudil veliko senzacijo samomor bivšega ministra, podkancelarja in heimwehrovskega prvaka krščansko-socialnega majorja Feya. Po sporu s knezom Starhembergom, se je major Fey umaknil iz političnega življenja. Fey je znan zlasti iz februarskega pokolja delavstva leta 1934, ko je z vso brezobzirnostjo in krvoločnostjo dal pobiti na Dunaju in drugih mestih delavce ter takrat v krvi zatrl s topovi in strojnicami socialistični puč. Ob sedanjih dogodkih v Avstriji pa si je sam pognal kroglo, še prej pa je postrelil vse člane svoje družine.

Amerika se umika iz Evrope

Načrt ameriške Zveze narodov

Vseameriška zveza je izdelala načrt za ustanovitev samostojne ameriške Zveze narodov, kateri naj bi se priključile vse države severne, srednje in južne Amerike. Obenem naj bi vse ameriške države tudi izstopile iz ženevskega Društva narodov. Ta ustanovitev se utemeljuje zlasti s tem, da so koristi ameriških držav popolnoma drugačne od koristi evropskih držav. Društvo narodov ni bilo sposobno zadovoljevati ameriških držav. Če bo torej res prišlo do tega koraka ameriških držav, potem bo Društvo narodov brez nadaljnjega zapisano smrti. Ameriške države bi se na ta način umaknile iz evropske politike ter prepustile Evropi, naj si sama ureja svoje težave kakor ve in zna.

„Gibčni" kardinal Innitzer izjavlja

Zvestobo in vdanost Hitlerju

Novi dogodki v Avstriji so bili tudi za avstrijsko duhovščino nenaden in težak udarec. Hitler je sicer izjavil, da bo nov režim upošteval katoliško cerkev, vendar pa je Nemčija za ta slučaj kaj nepovoljen primer. Vsekakor pa je zanimivo, kako naglo se je v danem položaju znašel dunajski kardinal dr. Teodor Innitzer, ki je znan po svojem odločnem vatikanskem stališču. Njegova proklamacija na avstrijske katoličane poziva k zvestobi in vdanosti Hitlerju, čigar boj proti komunizmu in strenmljenje po enotnosti vsega nemškega naroda popolnoma odgovarja ideji, ki jo želi sam Bog. Ta izjava kaže, kako gibčno je znal kardinal zasukati svoj plašč po novem vetru; kajti svoječasno stališče kardinala se hudo razlikuje od novega, ki pomeni za bivše avstrijske vlastodržce velik poraz.

Nov položaj v Evropi

Trikot Rim-Berlin-London

Kdor le nekoliko pogleda za kulise evropske diplomacije in politike, more ob zadnjih dogodkih v Evropi ugotoviti, da so ti dogodki pravzaprav v tesni povezanosti z diplomatičnimi koraki, ki jih je zlasti napravila Anglija. Anglija je kljub navideznemu obotavljanju mirne duše vzela na znaje pripojitev Avstrije k Nemčiji, dasi je ona prav tako kakor druge velesile, jamčila za avstrijsko neodvisnost in samostojnost. Ta korak Anglije bo brez dvoma predznak za popolno preusmeritev angleške zunanje politike. Resno se zato razpravlja o možnosti trikota Rim-Berlin-London, kar bi pravzaprav v grobih potezah pomenilo isto stanje kot pred svetovno vojno. — Kakšen bo blok držav, ki se bo postavil nasproti temu trikotu, je težko predvidevati, vsekakor pa bo to delo padlo na ramena francoske diplomacije, ki pa si ne bo tako kmalu opomogla od težkega poraza, ki ga je bila doživela v zadnjih dogodkih.

7 dni po svetu

☐ **Von Papen,** bivši nemški poslanik na Dunaju je bil za svoje delo v Avstriji odlikovan od Hitlerja z zlato kolajno in sprejet v nacijonal-socijalistično stranko. Znano je, da je bil Papen svojčas eden vodilnih prvakov nemškega katoliškega centra.

☐ **V Grazu** je bila odkrita zarota, v kateri je sodelovalo več avstrijskih generalov in graški nadškof dr. Pavlikovsky. Zarotniki so hoteli vzpostaviti v Avstriji monarhijo in oklicati Otona Habsburškega za avstrijskega cesarja.

☐ **Na vsej avstrijski meji** so narodni socijalisti uvedli strogo nadzorstvo vsem ki potujejo v tujino. Aretiranih je bilo mnogo židov, ki so hoteli iztihotapiti iz Avstrije večje zneske valut in deviz.

☐ **Avstrijski zastopnik** pri društvu narodov baron Fliegel je podal ostavko.

☐ **Romunska vlada** je razpustila Zvezo kmetskih društev.

☐ **Čete generala Franca** so začele na Aragonski fronti veliko ofenzivo.

☐ **Bivši angleški kralj** bo s svojo ženo v mesecu juliuj posetil naše primorje.

☐ **Na obalah Rumene reke** so bile zadnje dni velike borbe med Kitajci in Japonci. Kitajska je v protinapadu izvojevala v dolgem odseku znatnejšo zmago.

☐ **Pogajanja med Angleško in Irsko** le polagoma napredujejo in zato še ni pričakovati, da bi bil ta spor v kratkem rešen

☐ **Kitajska vlada** je oddala v Berlinu že drugo protestno noto zaradi nemškega priznanja Manžukua.

☐ **Za novega zunanjega ministra** v Rumuniji je imenovan Comnen.

☐ **Na Kitajskem** je v nekaterih pokrajinah izbruhnila kuga- ki je v kratkem času zahtevala več 100 žrtev.

☐ **Priključitev Avstrije k Nemčiji** je priznalo že več evropskih držav, med njimi na prvem mestu Italija, Anglija in še druge države.

☐ **Ameriški prezident Rooswelt** izdeluje novi gospodarski načrt, s katerim hoče znatnejše izboljšati gospodarski položaj v Severo-ameriških državah.

☐ **Dunajska policija** po novi odredbi ne bo smela več uporabiti pendrekov, nego bo oborožena samo z revolverji.

☐ **Ameriško vojno brodovje** je začelo te dni ob Kalifornijski obali velike vaje, ki so se jih udeležile 15.000 mož posadke.

☐ **Japonska** organizira veliko družbo kapitala za gospodarsko izkoriščanje Kitajske, ki bo razpolagala s 450 milijoni Jenov, (okoli pet milijard dinarjev).

☐ **V Lodzu,** središču poljske industrije, je začelo stavkati 36.000 tekstilnih delavcev.

☐ **Blizu Rima** je treščilo na tla veliko italijansko vojaško letalo, pri čemer je našlo smrt pet vojakov.

☐ **Kanadska vlada** namerava s posebno odredbo zabraniti vse sestanke komunistov in komunistično stranko sploh prepovedati.

☐ **Belgijska vlada** namerava najeti večje posojilo, s katerim bi plačala stare dolgove v Franciji.

☐ **Nemškega zunanjega ministra Ribentropa** so ob prihodu v London sprejeli levičarji z velikimi demonstracijami.

☐ **Egiptovska vlada** je prepovedala vse politične bojne organizacije, med njimi tudi modre in zelene srajce.

☐ **Cene pšenici** so začele na svetovnih tržiščih padati.

☐ **V japonsko-kitajski vojni** je po dosedanjih podatkih padlo okoli 800.000 Kitajcev.

☐ **Poljski zunanji minister Beck** je te dni obiskal Rim. Ob tej priliki je imel daljši razgovor z Mussolinijem. Poljsko časopisje pa je v zvezi s tem obiskom objavilo zelo tople članke o odnosih med Varšavo in Rimom.

☐ **O dobrovoljcih v Španiji** še doslej velesile niso podale končnoveljavnega mnenja. Verjetno pa je, da se bo to vprašanje rešilo v najkrajšem času.

☐ **Romunija** bo na temelju nove ustave administrativno razdeljena na 20 prefektur.

☐ **V Avstriji** se notranje politični položaj čedalje bolj razvija pod vplivom narodnih socijalistov. Po navodilih svojega voditelja notranjega ministra Seis Inkvarta, bodo narodni socialisti začeli vstopati v patrijotično fronto in v vojsko. V dosedanji borbi so dosegli dovoljenje, da smejo nositi kljukaste križe in peti narodno socialistično himno pod pogojem, če najprej zapojejo eno kitico avstrijske himne.

☐ **Nemčija** prej ko slej vztraja na stališču, da noče imeti nobenih zvez več z društvom narodov ter da se odslej ne bo udeleževala nobenih mednarodnih političnih konferenc.

Sodobno socialno skrbstvo

Časi zahtevajo več družbenega smisla

Ob industrijalizaciji, prehodu z majhnega domačega na velik tovarniški obrat, je padla zmožnost rodbine, da sama popolnoma oskrbi one svoje člane, ki še niso ali niso več delazmožni — torej otroke in starce. **S spremembo gospodarskega ustroja se je spremenil tudi ustroj družine.** S tem se mora spremeniti tudi stališče javnosti do nje ter do onih njenih članov, ki niso v stanu, da skrbe sami zase.

V času, ko je v glavnem skrbela rodbina za vse svoje člane, so bili redki primeri, da je ostal otrok sirota ali pa starec brez otrok in brez sorodnikov na cesti. Za te bolj redke primere je zadostovala privatna in javna dobrodelnost. Sedaj pa, ko gre za množični pojav, to ne velja več. S tem spoznanjem se pa mora tudi bistveno spremeniti **ustroj javnega socialnega skrbstva.**

Treba se je zavedati dvojega: prvič, da je pri sedanjem tehničnem razvoju omenjena sprememba družine nekaj stalnega, s čimer je treba računati tudi v bodočnosti. Družina ni več in v doglednem času tudi najbrže ne bo več delovna zajednica, ki zaposluje in s tem oskrbuje svoje člane. Rodbinski člani morajo iskati dela, kolikor so dela zmožni, izven doma. S tem pa že postanejo odvisni od množice gospodarskih pojavov, na katere sami ne morejo vplivati ne oni, ne rodbina kot taka. Postanejo prav v svoji eksistenci odvisni od javnosti, od njenega urejevanja gospodarstva. Tako preide na družbo velika naloga, da skrbi za one člane rodbin, ki jih te ne morejo več oskrbeti.

Logično bi bilo seveda, da bi oni, ki so nadomestili rodbinskega očeta kot vodjo obrata, t. j. lastniki velikih tovarniških podjetij, prevzeli tudi skrbstveno nalogo rorbine, kakor so prevzeli njeno gospodarsko. Ponekod se to tudi skuša z zakoni zahtevati, do neke mere je izvršeno v sodelovanju delodajalcev v socialnih dajatvah itd. Gotovo pa je, da delojemalci delodajalca ne morejo prisiliti, naj izvrši svojo socialno nalogo. To je delo javne oblasti. Kolikor ona ne more ali noče prisiliti delodajalce v vršitev njihove socialne naloge, prevza ne s tem logično naše še njihovo dolžnost. Tu pridemo do drugega: delodajalec nima od vršenja te funkcije nikake direktne koristi, zato se je tudi skuša čim bolj otresti in se je brani, kakor more. To je z njegovega stališča logično. Javnost pa ima korist od vršenja socialne funkcije, moremo celo trditi, da ob neizpolnjenju te naloge sama propada. Zato je popolnoma nelogično, ako se javna oblastva tresajo naloge socialnega skrbstva ali mirno trpijo, da se je znebijo delodajalci. Ker ima od dobrega zdravstvenega stanja — telesnega in duševnega — vsa javnost čisto neposredno korist, ima tudi dolžnost, da zanje skrbi neposredno ali pa posredno s tem, da prisili delodajalce v vršenje njihove socialne dolžnosti.

Vsekakor torej ne smemo več govoriti o »javni dobrodelnosti«. Govoriti moramo o socialnem skrbstvu, ki mora biti široko zasnovano in dobro organizirano, demokratično urejeno in vseskozi pod kontrolo javnosti.

Tista javna oblast, s katero pride povprečen državljan najbolj v stik, je občina. Ker je razmeroma majhna, ima prednost, da je lahko bolj gibčna in o potrebah svojih članov dobro poučena. Z druge strani pa jo navadno ovirajo majhni dohodki in pomanjkanje strokovno izobraženih ljudi. Kaiti, kakor smo ugotovili, ni to delo več opravljeno z »javno dobrodelnostjo«, temveč moramo zahtevati **smotreno socialno skrbstvo.** Zato pa tudi ni mogoče prepuščati vsaki občini sami, kaj in koliko more ali hoče storiti za svoje občane. Naloga države je, da izdela okviren **državni zakon o socialnem skrbstvu,** skrbi za izobrazbo strokovnjakov in daje tudi denarna sredstva za izvedbo zakonov. V okviru tega zakona ali zakonov pa mora biti občinam dana možnost, da delajo samostojno po potrebah in razmerah svojega kraja.

O. G.

Dolžnost in pravica v današnji družbi

Hrvatski seljak Ivan R a f a j iz Grabovnice v okraju Čazma razlaga v zagrebškem »Seljačkem Domu« od 10. t. m., kako sta dolžnost in pravica različno porazdeljeni na razne sloje današnje človeške družbe. Glavni sotrudniki in dopisniki tega glasila hrvatskega kmetstva so sploh seljaki sami. Pa se nič ne skrivajo za urednika. Vsak se podpiše s polnim naslovom, govori pa, kakor mu pošteno kmečko srce veleva.

Pisec ugotavlja, da hrvatski kmetje radi čitajo. Samo škoda je, da imajo premalo denarja za dobre knjige in liste. Čitajo pa drugače, kakor učena gospoda, ki le preveč rada posnema druge v mišljenju in dejanju. Kmetje strogo presojajo in ocenjajo, kar čitajo. Imajo dovolj razlogov, da so nezaupni in nepoverljivi. Zato o vsem mnogo razmišljajo, vse prerešetajo in se o vsem posvetujejo s sovaščani, pri delu in jelu, na paši, na potu v mesto, kjer koli se srečajo. Nato pa pisec iz Grabovnice nadaljuje med drugim približno takole:

Tudi jaz rad čitam. V knjigi, ki mi je prišla tako slučajno v roke, pripoveduje neki svečenik tudi to: V neki cerkvi sem videl staro sliko, ki je predočevala ljudi raznih stanov. Na prvem mestu je bila slika cesarja s cesarsko krono na glavi, a zgoraj je bilo napisano: J a z v s e m v l a d a m! — Zraven stoji papež s tiaro (s trivrstno papeževo krono) na glavi in s papeževo palico v roki. Nad njim je napisano: J a z v s e u č i m! — Nadalje sem videl sliko vojaka z mečem v roki, nad njim pa napis: J a z v s e b r a n i m! — Nekoliko dalje proč je bil lik seljaka s plugom in nadpisom: J a z v s e r e d i m! — Tako so se vrstile slike predstavnikov raznih poklicev. Na koncu je bil naslikan hudič s kolicami, a nad njim je bilo napisano: J a z b o m v a s v s e v z e l, č e n e b o s t e v r š i l i s v o j i h d o l ž n o s t i!

Razmišljal sem o tej sliki in o omenjenih nadpisih. Kaj je slikar hotel s to sliko reči? Predočil je, da imajo razni ljudje v življenju razne dolžnosti. To je resnica. Toda znano je, da ima vsak človek tudi gotove pravice. Presojajmo zdaj to sliko s tega stališča!

Težko je ljudem vladati. Posebno težko je pravično vladati, da bi bilo brez ugovora. Tudi ni lahko druge učiti, zlasti čisto resnico. Kdor resnico govori, jo često po prstih dobi. No, braniti red, poštenje in pravico, je prav tako jako težko. Torej vsi ljudje, ki vršijo take dolžnosti, so potrebni ljudski družbi, kakršna je danes. Toda, rediti vse ljudi, je pa vendarle najtežje, najpomembnejše delo. Brez hrane ni življenja ne cesarju, ne papežu, ne vojaku. Nekdo mora priskrbeti živež. To je številno seljaštvo.

Kako pa je s pravicami? Vidimo, da so neke dolžnosti same po sebi že združene z gotovimi pravicami, celo z velikimi pravicami.

Takšna je moja razlaga one stare slike. Kdor ima dolžnosti, naj jih vrši, da morejo uživati pravice tisti, ki so si jih prisvojili. Tako še mnogi mislijo, češ, da drugače ne more biti.

Danes je, hvala Bogu, vendar že boljše. Kmet slej ko prej obavlja svoje dolžnosti, zavedajoč se, da mu gredo tudi pravice, ki jih na vsak način zahteva, ako naj on druge redi. Zato se ne boji vraga ne njegovega pekla. Pač pa se mora izogibati ljudi, ki imajo hudičeve namere. Naj se ne da več od nikogar varati ne ukanjati! — S o t l s k i.

Z besedami ne skuhaš krompirja.

Znamenja gospodarskega izboljšanja

Naraščanje hranilnih vlog

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so v januarju narasle vloge pri 29 slovenskih hranilnic od 1005.4 na 1042.5 milijona din. Prirastek je znašal torej 37.1 milijona din. Ker pa so v tem znesku vsebovane pripisane obresti za l. 1937 v višini 28.1 milijona din, znaša čisti prirastek brez obresti 9 milijonov.

Vloge na knjižice so znašale ob koncu januarja 620.7 milijona din, vloge v tekočem računu pa 421.8 milijona din. Čisti prirastek vlog na knjižice izkazuje 4 hranilnice; pri vlogah v tekočem računu beleži čisti prirastek 13 hranilnic, pri vseh vlogah pa 10 hranilnic.

Prirastek v znesku 9 milijonov je prav znaten in se mora pripisati dejstvu, da so hranilnice enako kot drugi denarni zavodi začele oproščati vloge in jih izplačevati v vedno večjem obsegu. Pet hranilnic izplačuje vse vloge, ne glede na to, kdaj so bile vložene, vse ostale hranilnice, zaščitene ali nezaščitene, pa so pričele izplačevati stare vloge v vedno večjem obsegu; nekatere so oprostile stare vloge do 10.000 din (Brežice), nekatere do 5000 din, druge pa manj. To je odvisno od likvidnosti kreditov, ki so jih hranilnice dobile od Narodne banke na podlagi terjatev pri PAB. Nekatere hranilnice še nimajo rešenih vseh formalnosti in zato še niso mogle oprostiti starih vlog. Njihovi vlagatelji bodo še morali za kratek čas počakati. V splošnem se hranilnice postopno vračajo k normalnemu poslovanju.

Obnova poslovanja je odvisna tudi od vlagateljev. Ko namreč hranilnica oprosti del vlog, se smatrajo te vloge za proste in vedno razpoložljive. Zato ni potrebno, da jih vlagatelj dvigne. Če bodo vlagatelji dvigali le vloge, katere potrebujejo, se bo pokazal uspeh pri hranilnicah še mnogo preje, ker bodo mogle oproščati vedno večji del vlog. Po najnovejših podatkih so pri neki hranilnici dvignili vlagatelji le 15 odst. oproščenih vlog, vendar pa so mnogo oproščenih vlog prenesli le na nove knjižice, n. pr. pri Mestni hranilnici v Brežicah okrog polovico. Pri tej hranilnici znašajo danes proste vloge že več nego eno tretjino vseh vlog.

Znaten dotok novih vlog dokazuje, da se zaupanje v hranilnice in v denarne zavode vedno bolj vrača in da smemo računati s postopno obnovo rednega poslovanja pri denarnih zavodih vseh kategorij.

Naše tržišče in cene

Les. Na današnjem trgu je trgovina precej mlačna. Izvoza pa tudi ni velikega. Trdne so cene le za nekatere vrste lesa. Tesan les od 170 do 210 din za m_3. Smrekovi hlodi od 200 do 300 din za m^3. Macesnovi hlodi od 250 do 350 din za m_3. Drva, trda, od 50 do 80 din za 1 m. Drva, mehka od 40 do 60 din za 1 m. Smrekov rezan les od 350 do 400 din za m^3. Skorja 20 din za 100 kg. Trd les: oreh 1200 din, jesen, javor, hrast od 480 do 500 za m^3.

Živina. Zaradi nazadovanja izvoza so pričele cene popuščati. Na sejme je sicer dogon živine še dokaj živahen ter je pričakovati, da se bodo razmere v doglednem času še izboljšale. Voli se prodajajo po 4—6 din, telice 4—5.50, krave 3—4.50, teleta 5.50—6 Din.

Svinje. Izvoz je nekaj manjši, cene pa so še nadalje čvrste. Povpraševanje za domačo porabo živahno, za izvoz manjše, ker je izvoz spričo visokih cen nerentabilen. Debele svinje po 7—9 din, pršutarji 6.50—8, špeharji do 10.50, pujski 7—8 tednov stari po 100—130 din, 4—7 mesecev stari 240—380 din, eno leto 710—810 din.

Kože. Goveje surove 8—13 din, telečje 10—14, svinjske 8—12 din za kilogram.

Poljski in drugi pridelki. Seno 30—35—45 din, otava 40—45, slama 30—35. Krompir 0.75—1.50 din, čebula 3—4, česen 5—8, zelje 1—4, kislo zelje 5, kisla repa 2, karfijola 8—10, regrad 10—12 za kg. Jabolka 3—7 din, hruške 5, suhe slive 10—14, orehi celi 6, luščeni 20 din. Pšenica 1.75—2, rž 1.50—2, ječmen 1.50—1.75, koruza 1.25—1.50, oves 1—1.25, proso 1.50—1.75, ajda 1—1.25.

Mleko, perutnina, jajca. Mleko 1.50—2 din liter, smetana 10, sirovo maslo 24, jajca 0.50—0.75; kokoši 28—35, piščanci 25—65, gosi 40, purani 40—65, race 18 do 25.

Vino. Povpraševanje živahnejše. Cene trdne. Navadna namizna in lažja vina 4 do 6 din za liter, sortirana vina 6—8 din. Slivovka za liter 18—20 din, tropinovka 14—16 din.

Pooblastila finančnega zakona

S finančnim zakonom v budžetu za leto 1938/39. je bilo uzakonjenih več dopolnil oziroma pooblastil, ki posegajo zelo globoko tako na politično kakor tudi upravno in gospodarsko področje. Tako more v smislu enega teh amandmanov v svrho uvedbe ljudskih samouprav vlada prenesti v svrho dekoncentracije in decentralizacije del poslov resornih ministrov na banovine oziroma upravnika mesta Beograda. Povsem novo je tudi dopolnilo, da se more prenesti kompetenca za reševanje raznih predmetov iz ministrskega sveta v pristojnost resornih ministrov in od resornih ministrov na načelnike tako v ministrstvih kakor tudi v podrejenih ustanovah.

Ministrski svet je nadalje pooblaščen v svrho izvedbe programa velikih javnih del ter za zadovoljitev potreb državne obrambe zaključiti na domačem trgu dolgoročno posojilo do skupnega zneska štirih milijard po največ šest odstotkov.

Zelo važna dopolnila se nanašajo tudi na prosvetne ustanove v Sloveniji. Tako bo dobila Akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani značaj trajne ustanove. Predsednika akademije postavlja kralj z ukazom. V novem proračunu so nadalje določeni potrebni osebni in materijalni krediti za Glasbeno akademijo v Ljubljani, ki dobi čin visoke šole. Za dograditev raznih oddelkov ljubljanske univerze bo najel prosvetni minister skupno 13.5 milijonov dinarjev.

Najbolj važen pa je v političnem oziru amandman, na podlagi katerega je dobil notranji minister pooblastilo, da v sporazumu s skupščinskim in senatskim odborom spremeni politične zakone.

Novi železniški popusti stopijo v veljavo 1. aprila 1938

Kakor smo že javili, bo s 1. aprilom t. l. spremenjena potniška tarifa v toliko, da bo veljal **brezplačen povratek** po najmanj 10-dnevnem bivanju v kakem poljubnem kraju naše države pod pogojem, da se pri dopotovanju plača normalna vozna cena za najmanj 200 km. Natančnejše informacije, »potrdila o bivanju« ter vozne karte po originalnih cenah brez vsakega pribitka pri »Putniku« v Mariboru in njegovih podružnicah.

Cesta od Kranja do Bleda

Državna cesta od Bleda do Kranja se bo pričela v doglednem času popravljati. Med tem časom bo treba prenesti tovorni in tuiskopromotni promet na drugo cesto. V ta namen je banovina predvidela naslednjo zvezo Kranja z Bledom: Krani—Besnica—Podnart—Lipniška dolina—Lancovo.

Zaposlenost v Sloveniji

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani objavlja podatke o gibanju števila zavarovancev v mesecu februarju. Iz teh podatkov sledi, da je od januarja do februarja število zavarovancev naraslo za 1850 na 90.092. Lani je od januarja do februarja znašal prirastek 1118, predlanskim pa 1464. V primeri z lanskim februarjem je bilo letos povprečno število zavarovancev za 8.031 večje, v primeri s predlanskim februarjem znaša povečanje 13.541, v primeri z najslabšim febr. l. 1939. pa 21.491. Pri tem stanju zaposlenosti pa še vedno zaostajamo za letom 1930., ko smo imeli v februarju 90.736 zavarovancev.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je znašala v februarju Din 23.70, to je za 1.36 Din več nego pred enim letom in za 1.52 več nego pred dvema letoma. Skupna dnevna zavarovana mezda pa je znašala v februarju 2,135.000, to je za 302.000 več nego v lanskem februarju.

Potnikom v Avstrijo

Nemška oblastva so izdala predpis, po katerem je dovoljeno iznesti iz Avstrije samo 50 šilingov (približno 400 din). Potniki, ki nosijo s seboj večje zneske, naj zahtevajo od obmejnih oblastev potrdilo o valutah, ki jih imajo pri sebi, da lahko te valute zopet izneseio, bodisi pri povratku iz Avstrije ali ko tranzitno zapustijo Avstrijo.

Obrtniki na berlinski razstavi

Letošnje velike mednarodne obrtne razstave v Berlinu se bodo udeležili tudi slovenski obrtniki v večjem številu in s svojimi najkvalitativnejšimi izdelki. Udeležbo organizira pri nas Zbornica za trgovino, obrt in industrijo. Med našimi obrtniškimi krogi, tudi v Mariboru, vlada za udeležbo znatno zanimanje. Prav pa je na vsak način, da se udeležba umejuje izključno samo na naše specifično slovenske obrtne izdelke. Če že gremo v tujino razstavljat, potem pokažimo tam tudi v tem pogledu svoj pravi obraz.

Dopisi „Edinosti"

Kostrivnica

Zgodnja pomlad je spet prinesla v naš kot nekoliko življenja. Mnogi vinogradniki in viničarji so že in še opravljajo pr va spomladanska dela. Ponekod so že krompir posadili. Ljudje se lotevajo tr dega dela z velikim upanjem, da bo morda letos njih trud bogatejše poplačan. Življenje v našem kraju je namreč precej trdo. Izrabiti je zato treba vsako ped zemlje, garati kakor živina in jedva se težko preživijo borne družinice. — Trdno upamo, da bo letos v vinogradih boljša vinska letina od lanske, da bo izkupiček zalegel vsaj za davke in najnujnejše potrebe in dajatve.

Prav tako trdno pa tudi upamo, da se bo v doglednem času zadovoljivo rešilo vprašanje naših cest in potov. Dve poti, ki sta glavni žili, sta v hudo mizernem stanju, in sicer pot iz Zg. Gabernika v Kostrivnico in pot iz Zg. Gabernika na glavno cesto, ki vodi v Rogaško Slatino. Vprašanje teh potov se že skozi leta vleče in odlaša. Kakor čujemo, namerava sedaj občinski odbor otvoriti v kamenitih skladih nad Zg. Gabernikom kamnolom, kjer naj bi se lomilo kamenje za omenjena dva pota.

Mnogo se tudi govori o novi cesti, ki naj bi čez Gabernik in Kostrivnico vezala Poljčane z Rogaško Slatino. Po tem načrtu bi se sedanja cesta izognila znanemu klancu na Pečico in nekaterim zelo nevarnim ovinkom. Zveza z Rogaško Slatino pa bi bila v tem primeru krajša in mnogo ugodnejša ter velika pridobitev v tujskoprometnem oziru. Naš kraj je kakor ustvarjen za tujski promet, vendar pa zaradi sedanjih potov »nedostopen«. Upajmo, da tudi te govorice niso samo pravljice.

V predpustnem času je bilo v našem kraju več porok v uglednih kmetskih družinah. Vsem novoporočencem, ki so si naložili težak jarem zakonskega življenja, želimo mnogo sreče in dobre volje.

Radeče

Dva požara. Pretekli teden sta bila pri nas dva požara. Gorela je Praženova hiša pod pokopališčem. V teku 18. minut so bili naši vrli gasilci na licu mesta in že gasili in lokalizirali požar. Predsednik in načelnik gasilske čete gg. P r e m e r s t e i n Robert in J a z b e c zaslužita za njuno nesebično delo javno pohvalo. Škodo so ocenili na 15 tisoč dinarjev. Isti dan je pogorela hiša posestnika Polaka do tal. Tu pa je bila vsaka gasilska pomoč izključena, kajti imenovana hiša je v hribovitem terenu, na Brunški gori, kjer primanjkuje vode. Zato jo je požar uničil do tal.

Odhod šolskega upravitelja gospoda Čuka. Pretekli teden se je poslovil od nas g. Č u k Franjo, ki je služboval v Radečah skoro 14 let. Na lastno prošnjo je premeščen za šolskega upravitelja v Teharje pri Celju. Kot vestnemu vzgojitelju in dobrohotnemu predstojniku želimo vse najboljše na novem službenem mestu. Teharčanom pa čestitamo na pridobitvi vzglednega vzgojitelja, pevca in gospodarskega delavca.

Dobro obiskan sejem. Pretekli ponedeljek je bil pri nas običajni predvelikonočni sejem, ki je bil izredno dobro obiskan. Poleg domačih sejmarjev je bilo precej tujih, ki so pripeljali svojo razstavno blago na avtomobilih. Po zelo nizki ceni se je prodajalo blago za obleke, katero so kupili sejmarji na carinarnici kot zaplenjeno blago. Prav živalna kupčija je bila na živinskem sejmu. Kmetje so se pritoževali, da je zopet padla cena goveji živini. Lepo rejeni voli so se prodajali po 5 do 5.50 din žive teže, slabše kakovosti pa ceneje do 4 din. Krave po 3 do 4 ali pa počez od 600 do 800 din. Prašički po 6 do 8 tednov stari so bili po 80 do 120 din.

60letnica gospoda Kosa. Pred kratkim je praznoval trgovec Anton K o s v krogu svoje mile gospe, rojene Schneebergerjeve in svojega sina Milana, 60letnico svojega rojstva. K njegovemu življenjskemu jubileju mu čestitamo tudi mi, želeč mu vse najboljše in še na mnoga leta!

Pritožbe zaradi prekinitve električnega toka. Češče se dogaja, da nam radio sredi igranja kar na lepem preneha, ker zmanjka toka. Večkrat so bile že pritožbe na lastnika industrijalca g. Ravnikarja, ki pa se za pritožbe očitno ne zmeni, ker se zaveda, da je njegova električna centrala brez konkurence v Radečah. Zato ga ponovno prosimo, da nam naj prizanaša s prekinjanjem električnega toka, saj moramo že itak sami večkrat zapreti radio zaradi radijskih motenj, ker lastniki podjetij nimajo blokirnih aparatov.

Filmsko predavanje. Pretekli teden je bilo pri nas filmsko predavanje, katero je priredila tvrdka JUGEFA iz Zagreba. Predvajalo se je o škodljivcih sadnega drevja. Dasi je pri nas mnogo sadjarjev, je bilo zanimanje za film zelo malo. Navzoči so bili skoro samo otroci iz ljudske šole. V bodoče bi bila potrebna za tovrstna predavanja večja propaganda med sadjarji ali pa da bi se oklicalo pred cerkvijo.

Krško

Učiteljsko zborovanje. Preteklo soboto se je vršilo v Krškem zanimivo učiteljsko zborovanje JUU, katerega se je udeležilo precejšnje število članov. Zborovanje je vodil predsednik društva, šolski upravitelj g. Ivan H r o v a t iz Krškega, ki je uvodoma prav vse lepo pozdravil, posebno pa še odličnega pedagoškega predavatelja gospoda profesorja Š i l i h a Gustava iz Maribora, ki je zborovalce mpodal razne smernice sodobnega pouka. Situacijsko poročilo je podal gospod predsednik, v katerem je iznesel vsa pereča vprašanja učiteljskega stanu. Tajniško poročilo je podala gdč. U r š i č e v a, učiteljica iz Krškega.

Rajhenburg

Pomanjkanje učnih moči. Kakor smo že pred časom poročali, je bila premeščena učiteljica ga. Petrovič-Padovan Franica z naše šole na ogledno bežigrajsko v Ljubljano. Že prej pa je manjkala tudi ena učna moč. Narodna šola v Rajhenburgu zelo trpi pri pouku. Dva učitelja učita okoli 130 otrok, kar je vsekako preveč in ne odgovarja predpisom sodobne pedagogike. Zato upravičeno pričakujemo, da bo oblast v kratkem izpopolnila to vrzel in nastavila dve novi učni moči.

Vprašanje vodovoda. Naš trg je še vedno brez vodovoda. Domačini so navezani, da hodijo po vodo v ddaljene kraje. Skrajni čas bi že bil, da bi se pokrenila akcija za gradnjo prepotrebnega vodovoda. Pred kratkim je bilo zasedanje banskega sveta, na katerem pa naš zastopnik ni povdarjal resnične potrebe našega kraja. Nujno potreben popravila je tudi kamenit most blizu kolodvora. Upamo, da bodo sprevili naši občinski možje, da je naš trg v higijenskem oziru daleč nazaj za drugimi kraji. Skrajni čas bi že bil, da bi se zdramili.

Za gradnjo koče na Bohorju. Naša novo ustanovljena podružnica SPD Rajhenburg je pričela razmišljati o gradnji koče na Bohorju, kar bo nedvomno velika pridobitev za Rajhenburg. S strani banske uprave je zagotovljena podpora in je upati, da se bo koča pričela kmalu graditi.

Sevnica

Gradnja mostu. Že nekaj časa grade most čez Savo, po katerem bo tekla nova železniška proga iz Št. Janža, do kamor je že napravljen dolnji ustroj. Delo na mostu razmeroma hitro napreduje. Čez Savo je zgrajen lesen most, poleg pa se dela železobetonski. Zanimivo je opazovati, kako delajo to delo v posebnih kasonih in kako betonirajo opornike na dnu Save v živo skalo. Po pogodbi bo proga gotova že v tekočem letu.

Zidani most

Sokolsko gledališče. Naši vrli sokolski gledališki igralci so zopet na delu. Pod vodstvom neumornega br. Ante B e l i h a r j a se pripravljajo zopet na novo gledališko komedijo, ki bo prava senzacija za Zidani most in vso okolico. V režiji br. D i m i c a pa se uči sokolska deca v igri »Desetnik in sirotica«. Z igro bodo nastopili že v tekočem mesecu, nakar opozarjamo vse domačine.

Zborovanje planincev. Pred kratkim so zborovali naši planinci, ki imajo na Zidanem mostu svojo podružnico SPD Zidani most. Ugotovilo se je, da so bile pri odboru razne nerednosti, ker sta bila med letom premeščena tajnik in blagajnik. Najzanimivejše je bilo poročilo dr. D r n o v š k a, ki je v kratkih besedah predočil vsa prizadevanja, ki jih ima odsek SPD za Laško. Odsek si namerava s podporo SPD Zidani most in največ z lastno pridnostjo postaviti na Šmohorju lepo sodobno planinsko kočo, kar so vsi sprejeli z navdušenjem na znanje.

Popravilo ceste. Banovinska cesta, ki pelje iz Zidanega mosta proti Radečam, je ponekod nujno potrebna popravila. Predvsem pa bi bilo potreba cesto ob strmini v Savo ograditi ali jo zasaditi z živo mejo, sicer niso tu izključene življenjske nesreče, na kar že sedaj opozarjamo odločujoče kroge pri cestnem odboru v Laškem.

Več čistoče. Včasih se dogaja, da je predor, ki pelje iz Zidanega mosta v Majland zelo ponesnažen. Vidijo se odpadki človeškega blata in vse polno druge nesnage, ki nam prav gotovo ne dela slovesa, zlasti ne sedaj, ko prihaja pomlad in z njo nešteto tujcev iz vseh krajev dravske banovine. Prosimo odločujoče činitelje, da poskrbe za odpravo tega nedostatka.

Velik železniški promet. Ob nedeljah in praznikih je na železniški postaji velik promet, zlasti okrog osme ure zvečer, ko pridejo vlaki iz vseh strani. Čas bi že bil, da bi pričeli misliti na povečanje železniške postaje v Zidanem mostu, ki nikakor ne odgovarja več sodobnim potrebam železniškega prometa. Sicer pa se postaja razen mosta ni prav nič povečala od leta 1856., odkar so speljali železniško progo proti Zagrebu, dasi bo že letos 20 let, odkar je usmerjen glavni promet po tej progi proti Beogradu. Tudi dvojni tir do Zagreba je nujno potreben. Govori se, da se bo z gradnjo drugega tira do Sevnice pričelo že letošnje leto, kar pa dvomimo, ker smo v vseh stvareh tako zapostavljeni!

Hrastnik

V naših tovarnah je zaposlenih nekaj gospodov, kateri zelo radi »nemškutarijo«, naš slovenski jezik pa zapostavljajo. Upamo, da bo še prišel čas, da se nauče tudi ti slovenskega jezika, zavedajoč se, da žive med Slovenci in da se preživljajo na slovenskih tleh.

Sodobna želja.

»Kaj bi dal, če bi mogel živeti na severnem tečaju!«

»Zakaj neki prav tam?«

»Samo pomisli, da je tam gori šest mesecev dan in šest mesecev noč, pa ti nekdo zvečer prinese račun. Ti mu enostavno rečeš: „Pridite šele jutri zjutraj!"«

Kulturna obzorja

Slovenska štajerska v nemški „znanosti"

V zadnjih letih je izšlo v Nemčiji nekaj knjig o slovenski Štajerski, s katerimi bi se morala seznaniti tudi najširša slovenska javnost, saj je za nas vse zelo važno, da poznamo nazore in namene naših novih sosedov. Ker gre tu za obsežne knjige, mi bodi dovoljeno, da za sedaj navedem le nekaj misli iz teh avtorjev, ki jim ni odrekati nekakega vsaj poloficielnega značaja.

Leta 1934. je izšla v zbirki »Volk und Reich Bücherei« (Knjižnica Narod in država) knjiga z naslovom: »Die südostdeutsche Volksgrenze. Der Grenzenraum Wien—Preßburg—Radkersburg — Osttirol« (Jugovzhodna nemška narodna meja. Mejni prostor Dunaj—Bratislava—Radgona vzhodna Tirolska). Knjigo, ki vsebuje nekaj razprav, sta uredila F. Heiß in W. Wucher.

V članku H. Brucknerja »Nemško-slovenski mejni prostor« dokazuje avtor geografsko, gospodarsko in kulturno enotnost [illegible] Štajerske. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Drugič bomo s tem razborom literature po možnosti nadaljevali. **jad.**

Za smotreno kmečko kulturno politiko

Značilno za skoro vse dosedanje kulturno delo na kmetih je, da se smatra kmet bolj kot objekt, kot pasiven predmet, ki ga je treba »izobraževati« in »prosvetljevati«, to je, dajati mu osnove vladajoče več ali manj meščanske kulture. Ta praksa izhaja iz prepričanja ne le o večji, ampak o edinstveni vrednosti tiste kulture, katere nosilec je izobraženstvo. Uspeh takega kulturnega dela je daleč zaostajal za trudom, ki ga je izobraženstvo včasih tudi z resnični midealizmom vlagalo v to delo. Saj je kmet dobro čutil nezdravi, človek bi skoro rekel šolski odnos, med tistim, ki je kulturo dajal in tistim, ki bi jo naj kakor šolarček sprejemal. K temu je treba prišteti še kmečko, na mnogih slabih izkušnjah sloneče nezaupanje do vsega, kar prihaja iz mesta, saj se je mogel kmet neštetokrat prepričati, da so se vršili vsi ti obiski le tedaj, če so ga potrebovali za razne, večinoma politične namene.

Izhodišče za kulturno delo na kmetih mora biti smet sam. Izobraženec ne sme prihajati med kmete kakor razni »kulturonosci« med recimo: afriške zamorce. Graditi je treba na konkretnih vsakdanjih zahtevah in potrebah kmetovih, predvsem na njegovi strokovni gospodarski izobrazbi, mu pomagati pri razjasnitvi položaja doma in drugod po svetu, navezovati na tradicije, pa tudi trebiti tiste predsodke, ki zavirajo zdrav in nemoten gospodarski in kulturni razvoj.

Šele, če se bo kmet zavedel, da kultura ni luksus in zabava za zimske urice, ampak resna zadeva, od katere ima tudi dejanske koristi, bo občutil tudi potrebo po tako zvani višji kulturi. Z umetnostjo in znanostjo pa, ki nista res blizu življenja in ki ne vodita računa o konkretnih življenjskih prilikih, pa nikar ne hodimo med kmete! jad.

Kulturni drobiž

Sociologija tehnike. Pri Masarykovi družbi za sociologijo so snovali pod vodstvom doc. ing. dr. Vaclava Verunača odsek za sociologijo tehnike. V doglednem času nameravajo izdati seznam strokovne literature in stremeti po čim temeljitejši sociološki izobrazbi tehnikov.

Mariborska kulturna kronika

Jože Kranjec »Škedenj«. Uprizoritev emigrantskega odra »Nanos«. Režija: Jože Babič. Sobotna predstava popularne Kranjčeve komedije je bil vsekakor uspeh. Če morda ne ravno finančen, pa prav gotovo moralen. Večer nam je pokazal ne le toplo umetniško stremljenje, ampak tudi nekaj pravih igralskih talentov, predvsem pa domiselnega in spretnega režiserja, ki je ustvaril nekaj prizorov, katerih se ne bi bilo treba sramovati niti poklicnemu režiserju. Že izbor te duhovite skozi in skozi optimistične lahkotne komedije, ki je za tak oder radi svoje vagabundske romantike zelo hvaležna, je bil posrečen. Igralci, ki jim nedostaja vsaka rutina, so igrali doživeto in mestoma prav prepričevalno. Posebno Senica je ustvaril po maski, kretnjah in govoru dosledno zamišljen tip dobrodušnega pijančka-filozofa. Najboljše so bile scene pred sodnikom in domislica z nagljem na skednju. Dolge pavze, ki jih je krajšalo petje, pa spadajo že nekako obvezno k diletantskim predstavam. Škoda bi bilo, če bi se družina prezgodaj razšla.

Občni zbor Muzejskega društva. V nedeljo dopoldan so zborovali varuhi mariborskega muzeja. Radi odsotnosti predsednika prelata Kovačiča, je vodil zbor podpredsednik inšp. dr. L. Poljanec. Iz tajnikovega poročila (arh. prof. F. Baš) je razvidno, da je društvo v preteklem letu s pomočjo raznih zaupnikov nabralo ogromno, predvsem etnografskega materijala za muzej, ki se namerava že v juniju oziroma juliju začeti seliti v mariborski grad. Društvo, ki ga podpirata banovina in mestna občina, je imelo po poročilu blagajnika (ing. Baumgartnerja) čez 90.000 Din prometa. Občni zbor so pozdravili zastopniki knezoškofijskega ordinariata, mestne občine, tujsko-prometne zveze in prirodoslovnega društva v Ljubljani.

O dobrovoljskem pokretu je govoril v pondeljek v Ljudski univerzi šolski upravitelj Viktor G r č a r. Predavatelj, ki pozna dobrovoljsko borbo za osvobojenje izredno dobro, saj je pri njej aktivno sodeloval, nam je očrtal njeno predzgodovino in potek bojev v Dobrudži in na Kajmakčalanu. Njegove resne zaključne besede o pripravljenosti za žrtve, kadar je treba braniti dom, so naredile na poslušalce globok vtis.

Pri naprednih akademskih starešinah se je vršila mesto predavanja Štefana K o v a č a o narodnostnih, kulturnih in gospodarskih prilikah v Prekmurju debata o narodno-obrambnih vprašanjih. Sklenilo se je, da se osnuje s podporo vseh javnih faktorjev, ki se s to mislijo strinjajo, narodno-obrambni institut, ki bi naj deloval gospodarsko, socialno in idejno na vseh ogroženih postojankah severne meje. —

Svetovalec „Edinosti"

ODGOVORI

J. A., Nomenj. Pri skupni lastnini je stvar v posesti in upravi vseh solastnikov, ki skupno odločajo o obsegu, načinu in vrsti uživanja koristi (plodov) nepremičnine. Navadno odloča večina. Vsak solastnik ima pravico do svojemu lastninskemu deležu sorazmernega dela koristi. Solastnik ne more priposestvovati parcele, katere solastnik je, pač pa lahko priposestvuje solastninski delež drugega solastnika. Ali lahko tudi drugi solastniki sekajo na tej parceli, je odvisno od sklepa večine solastnikov.

Fr. R., Studenci. Vsak lastnik zemljišča sme prepovedati sosedu, da odstrani prekomerne vplive, ki presegajo po krajevnih razmerah običajno mero. Iz Vašega vprašanja sicer ne izhaja, ali ste prisostvovali in eventuelno tudi ugovarjali pri oblastveni razpravi za odobritev tkalnice, vsekakor pa Vam gre povračilo škode, ki Vam jo je tkalnica povzročila na zatrjevani način, ko verjetno presega vplivanje opisano mero.

Odrežite in priložite vprašanju

Svetovalec „Edinosti"

odgovarja samo na vprašanja, ki jim je priložen ta odrezek!

„EDINOST" 19. marca 1938

Za dom in pridne roke

Materinstvo in vzgoja

Zibanje in pestovanje. Če prične dojenček nepričakovano jokati, tedaj matere navadno ne iščejo vzroka otrokovemu joku, ampak ga skušajo takoj potolažiti z mlekom ali zibanjem. O prvem smo že govorili. Sedaj pa še o zibanju. Ali ni možno, da bi otrok iz kakšnega drugega vzroka jokal, ne ravno radi lakote? Treba ga je malo natančneje preiskati. Morda je moker ali pa ga zvija. Naj mati poskuša odstraniti vzrok joka, pa bo takoj dobro. Nikar se pa naj ne zateče ob vsaki priliki k zibanju in pestovanju. Otrok se temu tako privadi, da pozneje sploh noče več zaspati brez zibanja ali pestovanja. Mati ima itak ves dan dovolj dela. Čemu bi si ga nalagala še več s tem, da otroka po nepotrebnem razvaja. Otrok postane tiran. Mati mora pustiti najvažnejše delo, obisk ali knjigo in begati z vozičem po sobi sem in tja ali pa svojega ljubljenčka po cele ure nositi po sobi, dokler se ne blagovoli umiriti. Res je, da ziblje mati svojega otroka v najboljšem namenu, da ga čimprej uspava in lahko odide na posel. A vsaka mati naj pomni, da čimbolj je otrok na zibanje navajen, dalje časa ga je treba zibati da zaspi. A otrok zaspi neštetokrat na dan. Torej neštetokrat na dan se ponavlja to zibanje. Zato nikar tako ne razvajajte svojih otrok. Ko se prvič joče, naj pusti mati voziček, košarico ali zibelko pri miru. Če se joče brez vzroka, bo otrok kaj kmalu uvidel, da s tem nič ne doseže, bo utihnil in zaspal. Če se pa joče iz kakšnega vzroka, mu pa tudi zibanje ne bo nič pomagalo. Odstraniti bo treba vzrok.

Še slabše je pestovanje, ker je tudi za mater naporneiše. Saj je razumljivo, da mater neštetokrat na dan prime želja, da bi vzela svoje dete v naročje. Toda mali nebogljenček kaj kmalu grdo izrabi ta izraz materinske ljubezni. Naenkrat noče več zaspati drugače, kakor v naročju. Tako se pogosto zgodi, da mora včasih izmenoma cela družina tekati z otrokom v naročju po sobi sem in tja, dokler ne zaspi.

Že s tem zibanjem in pestovanjem, katerega potem otrok izsiljuje, zagreši mati veliko napako na poti vzgoje svojega otroka (Dalje.)

Notranjost kmečkega doma

Kmečki dom je jako slikovit. Koliko je premožnejših meščanskih rodbin, ki si dado samo radi te slikovitosti opremiti eno sobo svojega večsobnega stanovanja v izrazitem kmečkem slogu. Taka soba daje mestnemu stanovanju zelo prijetno lice. Koliko prijetnejše je torej za tujčevo oko lepo urejen pravi kmečki dom.

Štajerska kmečka hiša je navadno zidana, ločena od hleva in gospodarskega poslopja. To daje gospodinji še večjo možnost, da si svoj dom res prijetno uredi. Hiše so le z malimi izjemami pritlične. Notranjost večine hiš je razdeljena v pet prostorov. Ti so: majhna vežica (lojpa), kuhinja, velika družinska soba (hiša), mala soba (hiška) in ožja enookenska sobica (štiblc). Vsi prostori kolikor toliko odgovarjajo svojemu namenu, le kuhinja je pod vsako kritiko. Za kuhinjo je odločena najslabša luknja in vendar je to prostor, v katerem preživi gospodinja ves dan. Predvsem je kuhinja premajhna. Razen tega nima okna, niti pravilno izdelanih tal. Ali so tla kar iz blata ali pa iz opeke. To je zelo nezdravo in nesnažno. Tudi cementna tla so nezdrava in utrudljiva. Kakor vsi ostali prostori, naj ima tudi kuhinja tla iz desk. Takšna kuhinja bo videti mnogo bolj svetla, čista in bo tudi toplejša. Tudi se naj kolikor mogoče uvajajo v kmečke kuhinje štedilniki namesto odprtih ognjišč. Res je, da se dado na odprtih ognjiščih pripraviti nekatera izvrstna jedila, zato pa trpi splošna snaga v kuhinji. Tudi ni pravilno, da se kuhinja uporablja za prekajevalnico mesa. Tla in stene v kuhinji naj bodo čiste, ognjišče vedno osnaženo, miza pobrisana, police urejene, posoda in kuhinjske cunje čiste, okno celo in umito. Le v tako kuhinjo bo stopila gospodinja z veseljem, le iz take kuhinje prinešeno jed bo jedel domač član ali tujec z apetitom.

Veliko sobo opremi gospodinja z največjo pozornostjo. Tu sprejema goste, tu obhaja furež ali koline in druge domače slavnosti. V sobi stoji velika kmečka peč, obdana z klopjo, velika miza, obdana istotako z ličnimi klopmi. Tu je še kredenca, šivalni stroj, če je pri hiši, in kakšna omara. Na oknih so cvetlice. Kar se omenjenih stvari tiče, bi bila soba čisto čedna. Le ostalo je prava zmešnjava. Stene krasi navadno nebroj slik — najrazličnejše fotografije in svete podobe. Pri tem vlada navadno pomanjkanje okusa. Stene zgledajo kakor kakšne deske za reklamne plakate. Tu vidimo poročne fotografije neštetih generacij, birmanske in obhajilne slike vseh otrok, različne male in povečane slike raznih članov domače družine in sosedov, obhajilne izkaze ter nešteto svetih podob in kipov vseh velikosti, navesenih v vseh mogočih višinah. To vse zelo kvari lepoto glavne kmečke sobe. Ali bi ne bilo lepše, če bi visel v kotu križ, a na stenah tri, največ štiri večje slike, obešene v isti višini. Vse te neštete fotografije in slike nabirajo samo prah, a zob časa in muhe jih kvarijo. Pač pa bi zelo povzdignilo kmečko sobo nekoliko več ročnih del. Zavese, če so na oknih, so navadno kupljene, a drugih ročnih del skoraj ne vidimo. In vendar narodne vezenine nikamor tako ne sodijo kakor v kmečko sobo.

Majhna soba služi navadno kot spalnica. Tudi tu je vse premalo ročnih del, a vse preveč ropotije pod posteljami. Ven s tem ,to nabira le prah!

Takozvani štiblc je prevžitkarjev kot ali pa spalnica večjih otrok. Gospodinja naj ne poza i tudi tega prostora čistiti, čeprav sem malokdaj zaide tujec. Vedi, da snaga je več kakor pol zdravja.

Kmečke gospodinje! Dvignite svoje domove, olepšajte jih, napravite jih privlačne! Same boste imele več veselja z domom, a sosed in tujec bo s spoštovanjem govoril o vas.

Praktični nasveti

Petrolejske madeže iz papirja odpraviš, če držiš papir nad štedilnikom. Vendar pazi, da ga ne boš držala preblizu, sicer dobiš namesto petrolejskega rujavi madež.

Posode iz aluminija so kot nove, če jih kuhaš z jabolčnimi olupki. Nato posodo posuši in zdrgni s prav finim smirkom. Drgniti moraš enakomerno zunaj in znotraj.

Sredstvo proti stenicam. Najcenejše in najboljše sredstvo je amonjak, ki sigurno učinkuje. V sobi, kjer so stenice, razpostavi na raznih mestih plitve skledice iz porcelana, napolnjene s salmijakom. Sobo zapri po možnosti tako, da ne prihaja notri svež zrak. Tako pusti par dni. Nato dobro prezrači in soba bo brez golazni.

Dober gnoj za cvetice v sobi je voda, v kateri si umivala meso. To vodo si doslej gotovo metala stran, sedaj jo s pridom uporabi.

Papir, ki ne gori dobiš, če namočiš navaden ovojni papir v galunovi raztopini. Papir naj se dobro osuši.

V steklenico ne pride zrak, če jo zamašiš z zamaškom, katerega si pustila nekaj časa v olju.

Škrobljeno perilo se po likanju bolj sveti, če dodaš škrobu žlico kuhinjske soli. Tudi likalnik se v tem slučaju ne prijemlje na perilo.

Zmečkana mesta na plišu odpraviš, če nepravo stran pliša malo zmočiš. Nato povleči črez z vročim likalnikom ali pa pliš premikaj nad vročo paro.

Najdalje časa obraniš galoše, če jih po vsaki uporabi obrišeš z mokro krpo, nato pa s suho toliko časa drgneš, da se posuše. Končno jih obriši s krpo, namočeno v petroleju.

Neprijeten duh iz ust, če si jedel čebulo, odstraniš, če spiješ kozarec svežega mleka.

KUHINJA

Fižolove jedi

Na deželi si kuhe brez fižola skoraj zamisliti ne moremo. Tam je na dnevnem redu. A tudi v mestu ima fižol mnogo ljubiteljev. Saj je fižol, v katerikoli obliki prirejen, jako okusna jed, samo, da je precej težak in ga prenese le zdrav želodec. Kmet z nekakim zaničevanjem govori o fižolu, ker se ga je že naveličal. Če bi pa naše gospodinje za izpremembo fižol malo drugače priredile, bi postal privlačnejši.

Francoska fižolova juha. Namoči zvečer četrt litra belega fižola, drugi dan ga prevri in odcedi. Nato ga zalij s toplo vodo, osoli in kuhaj do mehkega. Kuhanega pretlači s fižolovko vred v drug lonec, dodaj lovorjev list, ščep popra in za jajčno velikost surovega masla. Ko vse prevre, vlij juno v skledo na opečene krušne rezine.

Makaroni s fižolom. Kuhaj na veliki vodi pol litra fižola. Napravi prežganje iz dveh žlic masti in moke, ga razredči z zajemalko mrzle vode in prideni fižolu. Nato prideni še četrt kilograma kuhanih in odcejenih makaronov ter lovorjev list. Ko vse skupaj že par minut vre, prilij kisa po okusu in postavi na mizo kot samostojno jed ali s pečenim krompirjem.

Fižolov piré z mlekom. Namoči zvečer četrt litra belega fižola in ga drugi dan zavri, odcedi vodo in ga nanovo zalij z enim litrom tople vode. Osoli in kuhaj do mehkega. Kuhani fižol dobro pretlači in zalij z mlekom, toliko da lahko vre, vendar pa mora biti gost. Ta piré naloži v skledo, ga okrasi z ocvrto čebulo in serviraj kot samostojno jed. Lahko tudi z volovskim očesom.

Fižolova omaka. Kuhaj pol litra fižola, odlij prvo vodo in zalij z novo, toplo vodo. Osoli in kuhaj do mehkega, nato pa pretlači fižol z vodo vred. Napravi rumeno prežganje iz žlice masti in pol žlice moke, primešaj pretlačeni fižol in lovorjev list. Ko vse nekoliko prevre, prideni žlico kisa (če je pregosto, prilij še juhe in žlico kisle smetane). Postavi kot samostojno jed ali s krompirjevimi zrezki na na mizo.

Mrzla fižolova omaka s hrenom. Skuhaj četrt litra fižola, ga odcedi in pretlači, zmešaj s kisom in oljem ter prideni žlico nastrganega hrena.

Fižolova omaka z drobnjakom. Pretlači četrt litra kuhanega fižola, mu primešaj žlico olja, 2—3 žlice kisa, žlico drobno zrezanega drobnjaka, nekaj zrn soli in trdo kuhano, olupljeno in dobro sesekljano jajce.

Fižolova mešanica s krompirjem. Skuhaj četrt litra belega fižola. V drugi posodi kuhaj štiri olupljene in zrezane krompirje. Ko je oboje skuhano, odcedi in dobro stlači. Razgrej 1—2 žlici ocvirkov ali masla, prideni nekoliko čebule ali česna. Ko zarumeni, polij to po stlačenem fižolu in krompirju. Če je pregosto, zalij s krompirjevo vodo. Dobro premešaj in postavi s kislo repo na mizo.

Fižol s kašo. Skuhaj četrt litra namočenega fižola, in ko zavre, ga odcedi in zalij na novo z 1¾ litra tople vode, osoli in kuhaj do mehkega. Prideni četrt litra v vroči vodi oprane kaše in vejico majarona. Vse skupaj kuhaj počasi 20—30 minut in prideni še polovico na majhne kocke zrezane in v maslu ocvrte žemlje.

PERUTNINARSTVO

Kako zakolješ in osnažiš kokoš

Pri nekaterih hišah je klanje perutnine prav veliko vprašanje. Gospodinja bi za nič na svetu ne položila nož na kokošji vrat. Zato v mnogih hišah opravljajo to delo možje. — Vendar poznam tudi mnogo mož, ki ne morejo zaklati piščanca. V tem slučaju nadleguje gospodinja sosede ali pa kupuje zaklano perutnino, ki pa je seveda precej dražja. Nekatere gospodinje pa s pravim junaštvom opravijo ta posel in si pri tem najbrže mislijo: kar mora biti, to mora biti. In prav je tako.

Živali privzdigni peroti, jih strni čez hrbet in trdno drži v levi roki. Nato primi piščanca za glavo in mu jo zavihaj nazaj, da jo primeš z levo roko. V desno roko vzemi oster nož ter napravi na vratu, pod ušesom ozko zarezo. Če držiš žival z glavo navzdol, ji bo kri odtekla ne da bi okrvavila perje; pri tem lahko prestrežeš kri v podstavljeno skledo. Ako shranjuješ kurje perje, tedaj skubi suhemu piščancu mehko perje, a pazi, da mu ne raniš kože. Potegni naglo in v manjših šopih. Če perja ne misliš hraniti, potem pomoči kokoš takoj v mrzlo vodo, da se ohladi. Potem jo položi v veliko skledo in polij z vrelo vodo. V kropu ga parkrat obrni, da se ves popari, nakar ga oskubi na mizi. Oskubljeni perutnini odreži najprej spodnji kljun, izbodi oči, snemi roženi zgornji kljun, prereži zgornjo kožico na golši in vzami previdno ven golšo, požiralnik in dušnik. Odreži še čipke sredi perutnic in kepico nad repom. Prereži spodaj pod repom, blizu nog kožo počez, pazi pa, da ne prerežeš črev. Nato vzemi iz trebušne votline črevа, želodec, jetra in srce. Pri jetrih pazi, da previdno odstraniš žolč. Želodec prereži na mesnati strani in mu olupi notranjo kožico. Noge odstrani pri kolenu, olupi zunanjo kožo in snami kremplje. Izreži še črevo pod repom in vtakni kolena v odprtino, skozi katero si potegnila črevа. Tako pripravljeno kuretnino pusti počivati vsaj 24 ur — poleti seveda le na prav hladnem prostoru. Osnaženo kokoš obesi z glavo navzdol.

RADIO LJUBLJANA

Nedelja, 20. marca. 8: Nedeljski pozdrav. (Godalni kvartet učit. abiturientov). 9: Napovedi. 9.15: Za boljšo voljo (plošče) 9.45: Verski govor: Z Belcebubom (g. dr. Franc Kimovec). 10: Prenos cerkvene glasbe iz ljubljanske stolnice. 11: Otroška ura: Gašperček. 11.30: Ura Janka Gregorca. 13: Napovedi in poročila. 13.20: Kar želite, to dobite (plošče po željah). 16: Zbor učencev orglarske šole. 17: Kmetijska ura. Metljavost govedi in ovac (g. Rigler Lojze). 17.20: Tržna poročila. 17.30: Kmečki trio. 19: Napovedi in poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50 Slovenska ura. 20.30: Pevski zbor »Sava«. 21.15: Sedaj pa na ples (plošče). 22: Napovedi in poročila. 22.15: Operetni zvoki. — **Ponedeljek, 21. marca,** 12. Uverture (plošče). 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Španski zvoki (plošče). 14: Napovedi. 18: Zdravstvena ura. 18.20: Zdenko Fibich: Šarka, fantazija (plošče). 18.40: Kulturna kronika: Slovenska kulturnost (g. dr Stanko Gogala). 19: Napovedi in poročila. 19.30: Nacionalna ura: Zgodovinski razvoj slovenske dekorativne umetnosti (ign. arh. Rado Kregar). 19.50: Zanimivosti. 20: Hajdrihove skladbe. 20.50: Plošče. 21.10: Večer slovenske klavirske glasbe starejšega sloga. (G. prof. M. Lipovšek.) 22: Napovedi in poročila. 22.15: Prenos plesne glasbe iz kavarne »Emona«. — **Torek, 22. marca,** 11: Šolska ura: Knjige — moje prijateljice (g. Oskar Hudales.) 12: Pisano polje (plošče). 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Vesel opoldanski koncert. (Radijski orkester.) 14: Napovedi. 18: Koncert lahke glasbe. (Radijski orkester.) 18.40: Kapitalizem in judovska miselnost (g. Fr. Terseglav). 19: Napovedi in poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zabavni zvočni tednik. 20: Rimski Korsakov: Czar saltan (ork. milanske Scale). Rachmaninov: Preludij. 20.15: France Bevk: Krivda, drama. 22: Napovedi in poročila. 22.15: Zvoki v oddih (plošče). 22: Napovedi in poročila. — **Sreda, 23. marca,** 12: Baletna godba (plošče). 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Iz Leharjevih operet (plošče). 14: Napovedi. 18: Mladinska ura: Opazuj in poskušaj (gosp. prof. Miroslav Adlešič). 18.20: Iz daljnih dežel (plošče). 18.40: Kaj je s poboljševalnico in prisilno delavnico (g. Vojko Jagodič). 19: Napovedi in poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Šah. 20: Rezervirano za prenos. 22: Napovedi in poročila. 22.15: Citre solo. — **Četrtek, 24. marca,** 12: Koncertni plesi (plošče). 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. 14: Napovedi. 18: Linckejeve melodije (plošče). 18.40: Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). 19: Napovedi in poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: 10 minut zabave. 20: Vesela urica. 21: Prenos iz Rima: Rossini »Seviljski brivec«, v odmoru: Napovedi in poročila. — **Petek, 25. marca,** 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve. 10.15: Verski govor (g. dr. Ciril Potočnik). 10.30: Iz otroškega kraljestva (plošče). 11: Otroška ura (vodi gdč. Slavica Vencajzova). 11.30: Koncert. 13: Napovedi. 13.20: Za boljšo voljo (plošče). 17: Kmetijska ura: Kako vzgojimo seme povrtnine. 17.30: Mozartova ura. 19: Napovedi in poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20: O pomladi (plošče). 20.30: Koncert vojaške godbe. 22: Napovedi in poročila. 22.30: Angleške plošče. — **Sobota, 26. marca,** 12: Plošča za ploščo hiti v venčeh veselih stvari. 12.45: Poročila. 13: Napovedi. 13.20: Plošča za ploščo hiti v venček veselih stvari. 14: Napovedi. 17: Za delopust. 17.40: Psihotehnični poizkusi v industriji (g. Avgust Kuhar). 18: Originalna švicarska godba (bratje Malenšek). 18.40: Pogovori s poslušalci. 19: Napovedi in poročila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Pregled sporeda. 20: O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). 20.30: »Strela udari iz višine izdajalce domovine!« 22: Napovedi in poročila. 22.15: Vesel konec tedna (Radijski orkester).

Zatožena legenda

LOJZE ZUPANC

Ko sem bil še deček in se mi še ni bilo treba samemu otepati s trdim življenjem za skodelico močnika in skorjico trdega kruha in ko je bila skrb za moj duševni blagor prepuščena mojim katehetom, za telesni blagor pa mojim staršem — takrat sem še verjel v legende in njih nadzemski pomen za zveličanje duše, tako rekoč. Ne rečem, pozneje, ko sem šoli in mladosti dal slovo, pozneje res da nisem imel kaj prida časa za legende. Ože nil sem se; in moja žena, ki ima smisel za tuzemske blagodati, me je pričela nagovarjati, naj se zanaprej raje pečam s stvarmi, ki prinašajo kaj denarja. Poizkusil sem to in ono, ampak z menoj je že tako, da se na kupčije, ki nosijo denar in masten zaslužek, dosti ne razumem.

Prosim, naj mi nihče ne zameri, če sem se zdaile spomnil na Cankarja. Oni dan sem nekje čital, da Cankar ni bil samo slovenski pisatelj in socialist in ne vem kaj še vse (da je bil večkrat lačen ko sit— to se spodobi danes napisati samo še v oklepaju), ampak da je bil nekoč tudi krstni boter. Ne, nikar se ne smejte, prav radi vam pritrdim in če hočete podpišem z vsemi štirimi tako rekoč, da ti dve stvari, namreč krstni boter in slovenski pisatelj, ne spadata skupaj. Saj boter se spodobi biti samo tistemu, ki svojemu piljunu lahko kupi zlato uro ali pa mu pod mehko zglavje v zibelko položi hranilno knjižico z nekaj tisočaki in sploh kaj podobnega. Kaj takšnega Cankar ni mogel dati svojemu krščencu, pa je njegovi materi dejal, ko je otroka vzel v naročje, da bi ga ponesel k krstnemu kamnu: »Poslušaj, Mara, ali se ne bojiš, ker bom tvojemu otroku jaz krstni boter, da bo njegovo življenje tudi tako nesrečno, kakor je moje? Če bo moj krščenec in tvoj sinek kdaj prijel za pero, prisoli mu zaušnico, da ne bo nikdar tako trpel kakor jaz!«...

Da, če bi vsaj pred osmimi leti vedel za te Cankarjeve besede, nikoli bi ne prijel za pero! Prav za prav in po pravici povedano, me je tudi moja žena, ki je praktična ženska že od vsega početka svarila pred peresom — ampak jez sem bil takrat gluh za njene besede.

In sem lahko hvaležen usodi, da so se po osmih letih le uresničile njene besede. Kajti, če bi moja žena ne storila, kar je, bi danes sedel za zapahi in jedel ričet. Zato pa zdaj, ko sem se prepričal, kakšne globokoumne da so bile ženine besede, sleherni večer pokleknem pred posteljo in molim vse tri dele rožnega venca.

Kajti sem oni dan brskal po predalih pisalne mize za starimi rokopisi, da bi jih prodal, pa mi je žena povedala, naj se nikar ne mučim, ker je moje delo zastonj. Ona da je tiste podpisane papirje celo zimo tlačila v moje mokre čevlje. Ni je namreč za mokre čevlje boljše stvari kakor papir. In še pravi, da naj boga do komolcev zahvalim, da me je obvarovala nahoda in kihanja, ker bi bil obojega sit že čez glavo, če bi tisti rokopisi ne opravili svojega dela tako

Maršal Suvarov in njegova dovtipnost

Ruski maršal Suvarov je bil nenavadno dovtipen človek. Znal se je bliskovito odrezati, zelo rad pa je spelial mlade ljudi na tanek led svojega humorja. Nekoč mu je prinesel mlad poročnik depešo. Medtem ka je čital vsebino, ga je vprašal: »Koliko rib je v Bajkalskem jezeru?« — »Prav toliko, kolikor jih še ni bilo vlovljenih« se je odrezal poročnik. — Suvarov pa je nadaljeval: »Če ste oblegani in nimate več hrane v trdnjavi, kako si boste pomagali? — »Kar bom rabil, si bom že dobil pri sovražniku.« —»No, in kakšna razlika je med Vašim polkovnikom in menoj?« »Razlika — je dejal poročnik v istem hipu — je sledeča: moj polkovnik me ne more imenovati za stotnika, Vaši ekscelenci je treba izreči le eno besedo in misel je uresničena.« — Suvarov si je zapomnil bistroumnega poročnika ter ga je kmalu nato imenoval za stotnika.

Ali že veste? . . .

. . . da je imel znani ameriški filmski igralec William Powell kot otrok le eno hrepenenje: postati gasilec?

. . . da na Finskem še nikdar niso zabeležili kakega milijonarja?

. . . da je Španija po Franciji po velikosti druga največja država v Evropi?

. . . da je mogoče na Kitajskem še dandanes kupiti mlade dečke in deklice po telefonskem nalogu za par dolarjev?

. . . da imajo na Angleškem posebne oddelke v vagonih, ki so označeni z »N. T.« (no talking! — ne govoriti!)? Ti oddelki so namenjeni tistim potnikom, ki ne marajo v vlaku ničesar govoriti.

Z višine 10.000 metrov

Francoski letalec James Wiliam je izboljšal dosedanji ruski rekord s padobranom, ki je znašal 7900 m, na 10.800 m. Padanje na zemljo je trajalo vsega 2 minuti 50 sekund.

V avtomobilu starega očeta

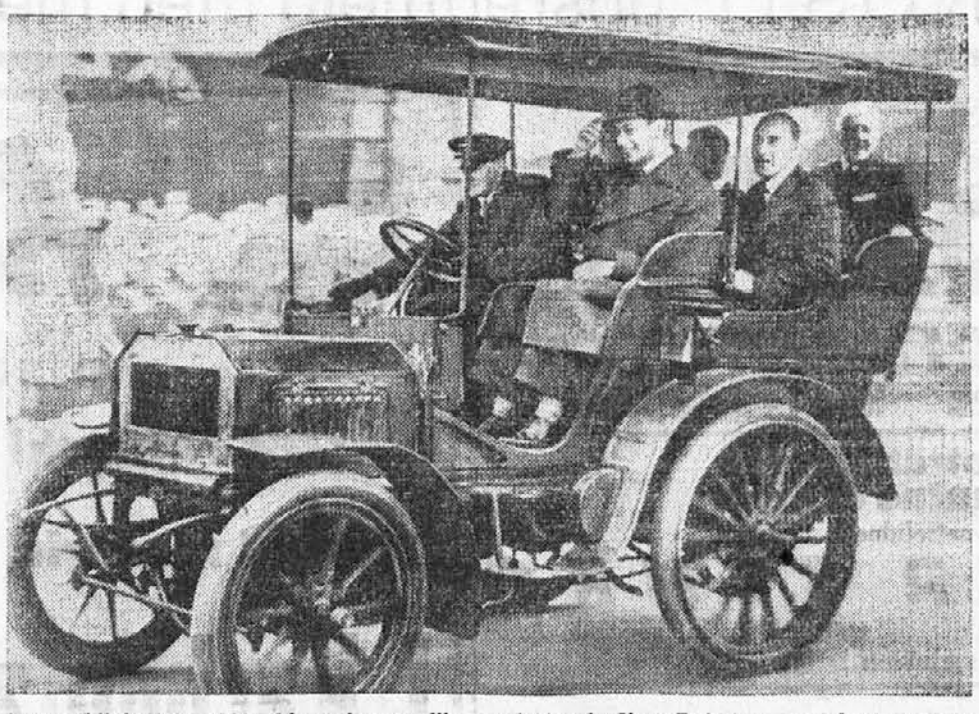

Avtomobil iz leta 1899., ki ga je zgradila angleška družba »Daimler« za takratnega angleškega kralja Edvarda VII. Pred kratkim se je v njem peljal tudi sedanji angleški kralj Jurij, ko je obiskal tovarno avtomobilov.

Harakiri

Srečen odhod v onstranstvo — Dovršen način japonske smrti

Japonski kult samomora je za nas Evropejce eden izmed temnih in tajinstvenih misterijev Daljnega Vzhoda. Evropejci si tudi jemljejo svoje življenje, toda nikakor na svečan način. Revolverski strel, skok v vodo, vrv — naslednjega dne kratko policijsko poročilo in — konec. Harakiri pa odgovarja tisočletnemu mitu Japonske in je edini dopustni način, s katerim je mogoče oprati svojo čast ali pa popraviti težko krivdo.

Znanstveniki sicer dvomijo, da je prva legenda o harakiriju kakorkoli povezana z resničnostjo, toda ona popolnoma odgovarja miselnosti japonskega naroda. Njena vsebina je sledeča: Nekoč je bil blizu Tokija bogat knez, ki je imel velika, obsežna posestva in mnogo samurajev (vojščakov). Knez pa je slabo postopal z ljudmi, zlasti pa je šikaniral svoje najemnike. Neki »daimio« (fevdalec) si pa ni znal drugače pomagati ter je ubil krivičnega kneza. Samuraji bi si bili morali pravzaprav oddahniti, ker so se na ta način rešili človeka, ki jim je bil prizadejal mnogo bridkih ur. Toda za umor kneza so bili odgovorni: svojega gospodarja so namreč tako slabo zastražili, da se je mogel morilec splaziti do njega ter opraviti svoj posel. 47 najboljših samurajev se je nato sestalo k posvetovanju, ki naj ugotovijo način kazni za njih površnost. Zedinili so se končno za prostovoljno smrt. Samuraji so odstranili držaje mečev, da ne bi onečastili lastnine kneza s svojo krvjo. Nato so slekli svoja oblačila ter si prerezali na povelje najstarejšega tovariša svoje trebuhe. Zgodovinarji zatrjujejo, da so bili dotični samuraji na ta način smrti obsojeni, toda narod tega noče verjeti ter je proglasil vseh 47 samurajev za — svetnike. Njih grobovi so romarska svetišča. Pred pagodo je grob umorjenega kneza. Usoda samurajev je danes sestavni del japonske pedagogike. Japonci ne poznajo verouka, zato pa merijo moralne pojme ob življenju in smrti svojih junakov. Tako je n. pr. sivolasi maršal Nogi, zmagovalec pri Port Arturju, l. 1912. s svojo ženo napravil harakiri, da bi tako lahko sledil v večnost ljubljenemu cesarju Meiju. Leta 1931. je bil major Kuga ujet od Kitajcev, toda kmalu se je vrnil iz ujetništva. Sramote, da je bil ujet, pa ni mogel preboleti. Odšel je na mesto, kjer je bil ujet ter si tam svečano prerezal trebuh. Harakiri mora biti po japonskih pojmih svečan. Samomorilec mora obleči najlepšo obleko ter se mora z molitvijo in duhovno zbranostjo pripraviti na smrt. Mali japonski otroci poslušajo pobožno razlaganja svojih učiteljev, se navdušujejo za junake svojega naroda in na tihem sanjajo morda tudi o tem, da bodo nekoč na tak plemenit in svečan način odšli iz tega sveta. Za nas Evropejce vsekakor nepojmljiva stvar!

Pred 6 leti 300.000 roparjev v Mandžuriji

Sedaj jih je le še — 9000.

Poročila iz Hsinkinga, glavnega mesta Mandžurije, pravijo, da je vojaškim silam Mandžurije in Japonske v zadnjih šestih letih uspelo potisniti število roparjev od 300.000 na 9000. Vojaštvo obeh držav je izgubilo pri preganjanju 600 vojakov in častnikov, ki so padli v bojih z roparji.

Praznina v duši polni glavo s skrbmi.

Kako je z ministri abesinskega cesarja?

Odkar je moral car Haile Selasije zapustiti etijopsko deželo, ki je postala sestavni del Rimskega imperija, so se porazgubili tudi ministri Abesinije. Štirje so medtem že umrli. Dvorni minister Fitterari Acban Nafi je padel v vojni, prav tako tudi Dedžas Gabe Marijam. Ras Mulugeta, ki je bil vojni minister Etijopije, je umrl. Ista usoda je zadela poljskega ministra Zalakka. Zunanji minister Belaten Gheta Herui se nahaja v Angliji v spremstvu cesarja. Trgovinski minister Atdio Makonnen živi v veliki bedi v Parizu. Čuvar dvornih pečatov Safizaz Haile biva v nekem samostanu v Jeruzalemu. Minister za javna dela Fitterari Tafassa Mihhail je zbežal v Egipt in otvoril tam malo kavarno. Pravosodni minister Affanogus Attanfe je neznano kam izginil. Finančni minister Beierud Fikra Salassi se nahaja baje v Abesiniji. Samo dva ministra sta se podvrgla Italijanom, in sicer poštni minister Takle Markus in prosvetni minister Belaten Gheta Sale.

Ženske med seboj.

»Rekla mi je, da si ji povedala vse, kar sem ti včeraj pravila, čeprav sem ti izrecno rekla, da ne smeš nikomur povedati.«

»To je grozna oseba! Ko sem ji vendar naročila, naj nikomur ne pove, da sem ji jaz to povedala.«

»Za boga, prosim te, nikar ji ne povej, da sem ti povedala, da mi je to povedala ona.«

*

Kdor premišljuje v postelji, zanj je dan brez noči.

Iz novega filma »Uganka pragozda«, ki ga je posnela neka nemška ekspedicija v južnoameriških pragozdih. Podoba predstavlja mater z otrokom iz plemena Oayapi.

hvalevredno. Sploh, je rekla, lahko bi dobil še pljučnico in bi nemara že umrl in bi me zdajle jedli črvi, ker je ni na svetu za zdravje nevarnejše stvari kakor mokri čevlji! Skratka, da naj bom kar zadovoljen, je dejala, ona že ve kaj dela. In sem — zadovoljen kapa.

Po pravici in še enkrat povedano: zadovoljen sem! Kajti so bile na tistih, za osuševanje mojih mokrih čevljev porabljenih polah papirja, napisane samo legende. Toda danes, ko naše ljudstvo privlačujejo samo napet romani o krvavih vojnah, o detomorih in učiteljskih napredovanjih, danes se res ne izplača pošiljati v časopise legende, še mani se izplača takšne drobne stvari pisati, ker to ni niti hvaležen niti koristen posel.

Jaz sam pa sem od vsega početka verjel, da moreio biti legende tudi koristne, četudi sem jih bil napisal tako rekoč mimogrede. Povedal sem vam že, da sem poizkukil to in ono. Sprva sem resno mislil, da bi se vrgel v koristnejše posle. Nameraval sem od kmetov kupovati suhe gobe in orehe in jabolka in vse to z dobičkom prodajati dalje. Hotel sem postati torej nekakšen prekupčevalec. To je zmerom koristno. Ampak so za to mojo namero izvedeli nekakšni organi. Dolgo so ugibali, kaj bi, potlej pa so napravili korake. Poklicali so me predse in me strogo premerili z bliskajočimi pogledi od temena do stopal. Temu se pravi služba. »Tako in tako,« so zagrmeli, »to ne gre, vi ste vodnik našega vernega ljudstva tako rekoč: in ne spodobi se vam kupčevati z orehi, suhimi gobami in krhlji! To ni posel za kulturne ljudi!«

Klecnila so mi kolena od strahu in žal mi je bilo, ko sem se moral v duhu še tisti trenutek posloviti od tistega prijatelja izza mladih let, ki je osem let sedel v eni in isti klopi, da se je naučil številiti do dvajset, danes pa se dobro rejen in z zlatimi obročki na zalitih rokah in zlatimi kronami v čeljustih pozibava v lastnem avtomobilu okoli svojih dobaviteljev suhih gob, orehov in jabolčnih krhljev. Zašklepetal sem z zobmi in zajecal, da bi potolažil stroge organe:

»Prosim jih ponižno, kaj pa naj potlej počnem? Moja žena zmerom pravi, da najbrže še dolgo ne bom avanziral in da mi kar tako po kolenih tudi ne raste mah, do to nekaj pomeni, da nisem za nobeno rabo in da me bo najbrže nebeška trobenta zbudila v skupini v kateri sem in v kateri bom še zanaprej ostal na vekov veke . . .«

Niso me pustili, da bi izgovoril do konca. Najhujši od vseh, ki je na glasu jako pravičnega moža in ki mu moji dobri prijatelji nosijo na nos vse, kar sem kdajkoli pohvalnega izrekel o njegovi vnemi za blagor našega ljudstva, je dvignil prst in mi zaukazal:

»Pečaj se s kulturnimi stvarmi!«

Spomnil sem se na Levstika in Janeza Trdino in z bojaznijo v trepetajočem srcu sem izdavil:

»Prosim jih ponižno, kaj pa narodne pripovedke? Ko že orehov, suhih gob in jabolčnih krhljev ne smem nabirati, ali bi mogoče lahko . . .«

»Zaradi mene . . .«, so zamahnili veleučeni gospodje z roko ter me odslovili . . .

In pri tem je ostalo. Popadla me je pravcata mrzlica in vrgel sem se na delo. Poslej sem se zavedel, kaj se za kulturo spodobi in nič več nisem pljuval skozi okno mojega stanovanja na sosedovo gmajno. Pa tudi sicer sem bil vesel, da mi ni treba premikati kosti svojega rojstva po trdem mestnem tlaku. Kajti, bi bila ta okoliščina lahko v veliko izgubo za naše narodno blago in za slovensko literaturo sploh. Prosim, lahko sem bil vesel, saj sem bil za naprej brez skrbi zaradi pretresa možganov, ker je bilo blato na vseh cestah, po katerih sem poslej hodil, mehko ko perzijske preproge. Pričel sem koledovati okoli starih ljudi in drezati vanje s tisočerimi vprašanji in paberkovati za starimi narodnimi pripovedkami. Res je, nekajkrat so se mi ljudje smejali v brk in neki očanec me je kar naravnost nahrulil: »No, ker že pobirate stare pripovedke, kaj ne bi pobirali tudi starih čevljev?« In mi je pomolil pod nos strgan čevelj, iz katerega je silil v beli dan umazani palec s predolgim nohtom. Tudi žena me je hudo oštevala, ker sem ji nekajkrat prinesel domov poleg starih pripovedk tudi bolhe in uši in podobno mrgolazen . . .

S starimi ljudmi je križ. Oni niso hodili v mestne šole, da bi se naučili razlikovati pripovedko od basni in basen od legende. Mnogo lepih pripovedk so mi povedali, tudi legend jim ni manjkalo. Pa sem vse lepo napisal in poslal v liste. In so tiste legende pripovedovale o Kristu in svetem Petru, kako sta nekoč v starih, srečnih časih hodila po svetu in kako je bil sveti Peter od kmečke ženščine tepen s palico. Vse je bilo dobro, dokler nisem napisal tudi legende o svetem Jožefu. Sveti Jožef je star patron Kranjcev in napisal sem vse po kmečko, kakor so včasih govorili Kranjci.

Tega pa bi najbrže ne smel! Kajti, zatožili so me nekakšni organi tako rekoč, da se norčujem iz svete vere in svetih mož.

Sveta nebesa! Kdo je še kdaj slišal kaj takšnega! Celo pred stroge sodnike so me nagnali in tamkaj so mi povedali, da sem za nalašč izpustil neko besedico, ki bi bila važna za spoznavanje legende itd. Skratka, zatožili so mojo legendo in strogi sodniki so mene in moje pero zašili. Ne, nisem jezen na sodnike! Oni so vendar zato tukaj, da pazijo na moje pero!

Ker sem bil pa tako rekoč prvič v svojem življenju zatožen, so mi dejali kakor malemu otroku: »Tako in tako, za enkrat naj bo, drugič pa le glej, da ne boš spet prišel k nam v goste. Pri nas kuhamo ričet . . .«

In sem šel. Seveda me zdaj močno skrbi, kaj bo s tisto legendo, ki pripoveduje o Kristusu in svetem Petru in o krofu, ki ga je sv. Peter zatajil pred Kristusom in ga skril sebi pod klobuk, da mu je potem tamkaj zrastla plešа! Kaj me ne bi skrbelo! Naj tisti onegavi organ zopet izve, da sem se norčeval iz svetih mož, bo dejal, zatožil bom njegovo legendo in potlej gorje se mi ga!

Zato pa sem vesel, da nimam več tistih starih papirjev z napisanimi legendami v predalih svoje mize. Pred hudimi posledicami me je obvarovala moja žena, ko jih je stlačila v moje mokre čevlje. Usoda mi je naklonjena in iz hvaležnosti sleherni večer pokleknem pred posteljo in molim tri dele rožnega venca . . .

Oglasi v „EDINOSTI“ posredujejo med mestom in deželo!

Pasta FOX Pasta

Kvalitetno čistilo za čevlje in usnje iz najfinejših voskov in originalnega francoskega balzam terpentina

Zahtevajte in uporabljajte samo FOX-kremo Dobi se v vsaki boljši trgovini 49

Uniformske čepice in potrebščine za gasilce, orožnike in finančne organe

v največji izbiri in najsolidnejši izdelavi

PETER ŠEMKO

krznar in izdelovatelj uniformskih in sportnih čepic

47 *Maribor, Gosposka ulica 37*

Drago Rosina

Maribor, Vetrinjska 26

Zaloga galanterije pletenin papirja i. t. d.

50

Sreča Vas kliče!

Zopet se bliža novo kolo

DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

Vrednost dobitkov znaša nič manj kot

Din 64,991.000·-!

Nabavite si čimpreje svojo srečko v naši hiši sreče in pooblaščeni glavni kolekturi

Bezjak, Maribor, Gosposka 25

TELEFON 20-97

Cela srečka stane din 200·-, polovica din 100·-, in četrtinka din 50·-

Prvo žrebanje bo 13. in 14. aprila! 51

Lisice, kune in irhovino za hlače

sprejema za strojenje in barvanje 46

strojarna A. Butolen, Maribor, Loška 14

Continental

kvalitetni stroj svetovnega slovesa

5letno jamstvo Ugodno odplačilo!

Samoprodaja:

Ivan Legat, Maribor, Vetrinjska ul 30

Tel. 24-34

Podružnica: Ljubljana, Prešernova ul. 44

Mali oglasi Vam nudijo mnogo uspeha

Din 2.500·- rabite,

da si ustvarite eksistenco. Lahko delo doma. Dopise pod »Stalno« na »Edinost«. Priložite znamko!

Izletniška gostilna!

»GRIČ«, Oset, Rošpoh, vabi! — Sončne kopeli. Jožefovanje.

25

Adler

pisalni stroji

Walter **računski stroji**

Anker **registrir. blagajne**

J. Karbeutz **Maribor** Mlinska ul. 13 Telefon 28-84

Mali oglasi

beseda 0·55 din, dopisovanje po 1·50 din; inseratni davek do 40 besed 1·- din, nad 40 besed 2·- din. Za šifrirana pisma se plača 10·— din.

Za odgovor je priložiti 3·— din v znamkah

Telefunken radijski aparati

„Meister“ in „Herkules“ kolesa

Osram žarnice

Wigo, kolesne svetilke

Pertrix žepne svetilke in baterije

Telefunken, radijske cevke (sedaj za 30% cenejše)

Telefunken, zaščitene antene iz jeklenih cevi

kakor tudi vsi sestavni deli za radio, kolesa in elektrotehniko. Najceneje in ob ugodnih plačilnih pogojih

Radio Starkel

Maribor, Trg svobode 6

Tel. 26-85 **Tel. 26-85**

Tvrdka M. FELDIN

manufakturna trgovina v Mariboru, Aleksandrova cesta 13 na vogalu Cankarjeve ulice se priporoča cenj. kupcem iz Maribora in okolice, da kupuje svoje potrebščine **tudi** *pri njej!*

Na zalogi ima vse vrste cenejšega blaga za ženske in moške obleke, plašče, razno žensko in moško perilo, posteljne odeje in vse vrste predpasnikov ter nogavic

Tiskarna
Litografija
Knjigoveznica
Kamnotisk
Offsettisk
Bakrotisk
Anilinski tisk
Plakaterski zavod
Tisk časopisov
PIROFANIA patent

MARIBORSKA TISKARNA D. D., MARIBOR KOPALISKA ULICA 6 Telefon 25-67, 25-68, 25-69

Izdaja konzorcij »Edinosti« v Mariboru. Odgovorni urednik Francè Gerželj, novinar. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstav. ravnatelj Stanko Detela, vsi v Mariboru.